

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	21.11.2014
Avaldamismärge:	RT I, 29.12.2012, 61

Võrgueeskiri

Vastu võetud 26.06.2003 nr 184
[RT I 2003, 49, 347](#)
 jõustumine 01.07.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.05.2007	RT I 2007, 37, 255	25.05.2007
15.04.2010	RT I 2010, 16, 89	25.04.2010
01.07.2010	RT I 2010, 48, 295	19.07.2010
23.08.2010	RT I 2010, 60, 407	01.01.2011
20.12.2012	RT I, 29.12.2012, 20	01.01.2013

Määrus kehtestatakse «[Elektrituruseaduse](#)» § 42 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrus reguleerib elektrisüsteemi varustuskindluse suhtes kohaldatavaid nõudeid ja varustuskindlusest tulenevaid tehnilisi nõudeid, mida kohaldatakse elektripaigaldiste suhtes. Määrus näeb ette nõuded elektripaigaldiste ühendamiseks elektrivõrguga ning bilansivastutusega seotud turuosaliste õigused ja kohustused.

§ 2. Mõisted

(1) *Avariitõrjeautomaatika* käesoleva määruse tähenduses on süsteemi stabiilse talitluse tagamiseks ja süsteemi kustumise vältimiseks mõeldud automatikaseadmed. Avariitõrjeautomaatikaks ei loeta automatikaseadmeid, millega muudetakse süsteemihalduri ja turuosalise vahelise kokkuleppe alusel turuosalise tootmis- või tarbimisvõimsust ning lülitatakse vajaduse korral sisse või välja turuosalise elektriseadmeid.
 [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1¹) *Elektrituulik* käesoleva määruse tähenduses on tuule kineetilist energiat elektrienergiaks muundav tootmiseade.
 [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) *Elektrisüsteemi töökindlus* käesoleva määruse tähenduses on elektrisüsteemi võime tagada elektrijaamade ja elektrivõrkude koostöö elektrisüsteemi talitluses.

(3) *Ergutussüsteemi lagipinge* käesoleva määruse tähenduses on suurim alalispinge, mida ergutussüsteem võib anda kindlaksmääratud tingimustel oma väljundis.

(4) *Generaator* käesoleva määruse tähenduses on seade, mis muundab kineetilise energia elektrienergiaks.

(5) *Generaatori võimsuslülit* käesoleva määruse tähenduses on generaatoripingel või generaator-trafoploki ülempingel talitlev võimsuslülit.

(6) *Kohalik koormus* käesoleva määruse tähenduses on kuni 110 kV pingega võrgu alajaama või avariikoha läheduses piiratud alal paiknevate alajaamade grupi koormus.

(7) *Liigtuulekaitse* käesoleva määruse tähenduses on kaitse, mis liiga tugeva tuule korral seiskab elektrituuliku.

(8) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(8¹) Virtuaalne mõõtepunkt käesoleva määruse tähenduses on vahend võrguettevõtja või liinivaldaja kadude määramiseks ja nende väiketarbijate tarbimiskoguste määramiseks, kellele võrgulepingu või liinivaldaja puhul võrgu kasutamise lepingu kohaselt ei paigaldata mõõtesüsteemi, või kui tarbimiskoguste määramiseks on vaja kasutada erinevates mõõtepunktides mõõdetud energiakoguseid.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(9) *Mõõtesüsteem* käesoleva määruse tähenduses on mõõtevahendite ja lisaseadmete kogum, mis on ette nähtud võrgust tarbitud või võrku antud elektrienergia parameetrite hulga määramiseks.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(10) *N-1* on käesoleva määruse tähenduses ühe elemendi avariiline väljalülitumine.

(11) *N-1-1* on käesoleva määruse tähenduses ühe elemendi avariiline väljalülitumine, kui mõni süsteemi tööd oluliselt mõjutav element on hoolduses.

(12) *N-2* on käesoleva määruse tähenduses kahe elemendi avariiline väljalülitumine.

(13) *N-X* on käesoleva määruse tähenduses enam kui kahe elemendi avariiline väljalülitumine.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(14) *Nimiaktiivvõimsus* käesoleva määruse tähenduses on elektrijaama generaatori elektriline nimiaktiivvõimsus või generaatorite elektrilise nimiaktiivvõimsuse summa.

(15) *Piirkond* käesoleva määruse tähenduses on Eesti põhja-, lõuna-, lääne- ja idaosa 220 kV või 330 kV pingega alajaamade toitepiirkond.

(16) *Rike* käesoleva määruse tähenduses on elektrisüsteemi seisund, mis võib põhjustada häireid elektrisüsteemis või sellega ühendatud elektripaigaldistes.

(17) *Süsteemi kustumine* käesoleva määruse tähenduses on süsteemis pinge kadumise tõttu tekkinud eriolukord.

(17¹) *Tarbimiskoht* käesoleva määruse tähenduses on turuosalise elektripaigaldise liitumispunkt või kogum liitumispunkte, mis on turuosalise elektripaigaldise kaudu omavahel elektriliselt ühendatud.
[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(18) *Tarbimistingimused* käesoleva määruse tähenduses on pingesüsteem, võrguühenduse läbilaskevõime amprites või lubatud võimsus kilovattides, elektrivarustuse lubatud katkestusaeg või elektrivarustuse taastamise aeg, liitumispunkti asukoht ja mõõtepunkti või -punktide asukoht.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(18¹) *Tootmistingimused* käesoleva määruse tähenduses on pingesüsteem, tootmisvõimsus, elektrivarustuse lubatud katkestusaeg või elektrivarustuse taastamise aeg, liitumispunkti asukoht ja mõõtepunkti või -punktide asukoht.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(19) *Tuulepark* käesoleva määruse tähenduses on mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(20) *Ühendsüsteem* käesoleva määruse tähenduses on elektrisüsteem või elektrisüsteemide ühendus, millega Eesti süsteem töötab sünkroonsel sagedusel.

(21) Käesolevas määruses kasutatavaid ja käesoleva paragrahvi lõigetes 1 kuni 20 nimetatata energeetikamõisteid tõlgendatakse elektroenergeetikas levinud tavadest lähtudes.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(21¹) *Euroopa tootesertifikaat* käesoleva määruse tähenduses on dokument, mis kinnitab tootmiseseadme vastavust Euroopa asjakohastele sertifitseerimisnõuetele.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

2. peatükk SÜSTEEMI VARUSTUSKINDLUS

1. jagu

Üldnõuded

§ 3. Nõuded varustuskindlusele

- (1) Süsteemi ühtsus ja töövõime peavad häire korral säilima. Ühe piirkonna varustuskindluse säilitamisest tähtsam on säilitada süsteemi kui terviku varustuskindlus.
- (2) Süsteemi talitlust ja arengut kavandades tuleb arvestada, et sagedamini esinevad häired N-1 ja N-1-1 ei põhjustaks pinge või sageduse või muude suuruste kõrvalekaldeid standarditest, ulatuslikke toitekatkestusi või süsteemi stabiilsuse kadumist.
- (3) Põhivõrgu kaudu võib elektrienergiat importida ja eksportida ning transiidi korras edastada sellisel määral ja sellistel tingimustel, mis ei vähenda süsteemi töökindlust, ei tekita elektri sisetarbimisele lisapiiranguid ega halvenda kogu süsteemi tarbijate varustuskindlust ja energia kvaliteeti.
- (4) Häire ajal ja häire tõttu tekkinud olukorras võivad süsteem ja selle osad talitleda tavalisest väiksema töö- ja varustuskindlusega, kui see on vajalik häire paigustamiseks või kõrvaldamiseks või tarbijate elektrivarustuse taastamiseks. Põhivõrku arendades ja käitades arvestab süsteemihaldur, et rikest tingitud toitekatkestused ei ületaks võrguteenuste kvaliteedinõuetega kehtestatud näitajaid.

§ 4. Töökindlusnäitajate kajastamine võrgulepingutes

- (1) Tootja annab võrguettevõtjale oma tootmisseadmete kohta töökindluse garantii. Seda väljendatakse lepingus tootmisseadmete kavandatud seisakute ja eeldatavate seisakute arvuna ning seisakute kestusena.
- (2) Võrguettevõtja või tema nimetatud müüja esitab tarbijaga ja tootjaga sõlmitud lepingus varustuskindluse nõuded ning teabe kavandatud katkestuste ja eeldatavate katkestuste kestuse kohta.

2. jagu

Süsteemi varustuskindluse kavandamine ja haldamine

§ 5. Süsteemi elektrivõimsuse bilansi kavandamine ja haldamine

- (1) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]
- (2) Süsteemis olevate tootmisseadmete võimsus peab rahuldama süsteemi või selle osa tarbimise nõudluse pärast avariitõrjeautomaatika talitlemist ning tagama lühisvoolude vajaliku taseme. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse tavatalitlusele, N-1 häiringute suhtes ja kavandatud elektrienergia saamata jäämise suhtes.
- (4) Süsteemi töövõime tagamiseks erakorralises olukorras peab süsteemis olema piisav reserv.
- (5) Süsteemihalduril on õigus hallata tootmisseadmete väljastatavat võimsust seadmete tehniliselt võimaliku reservi ulatuses juhul, kui see on vajalik süsteemi varustuskindluse tagamiseks ja riikidevaheliste lepingute täitmiseks.

§ 6. Süsteemi stabiilsuse planeerimine

- (1) Süsteemi tavatalitus peab olema staatiliselt ja dünaamiliselt stabiilne.
- (2) Staatilise stabiilsuse tagamiseks peab generaatorite staatilise stabiilsuse varu tavatalitluses olema vähemalt 20% ja avariijärgses talitluses vähemalt 8%. Generaatori stabiilsuse varutegur k_p arvutatakse järgmise valemiga:

$$k_p = \frac{P_{\max} - P_0}{P_0} \times 100\%$$

kus

P_0 on generaatorist väljastatav aktiivvõimsus,
 P_{\max} on generaatoriga ühendatud elektrisüsteemi võimsuse nurkkarakteristiku amplituud.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(3) Võrguettevõtja tagab elektrivõrgu osade ühenduste staatilise stabiilsuse aktiivvõimsuse järgi. Ühenduse aktiivvõimsusest lähtudes arvutatakse varutegur järgmise valemiga:

$$k_p = \frac{P_{\max} - P - \Delta P}{P} \times 100\%$$

kus

P_{\max} on ühenduse staatilise stabiilsuse piirile vastav aktiivvõimsus,
 P on ühendust läbiv aktiivvõimsus,
 ΔP on ühenduses antud režiimil esinevate ebaregulaarsete aktiivvõimsuse võngete amplituudväärtus.

(4) Ühenduse aktiivvõimsuse järgi arvutatav staatilise stabiilsuse varutegur peab tavatalitluses olema vähemalt 20% ja avariijärgses talitluses vähemalt 8%.

(5) Elektrivõrgu sõlmedes ja tarbija liitumispunktides peab võrguettevõtja tagama staatilise stabiilsuse pinge järgi. Pinge järgi arvutatakse varutegur valemiga:

$$k_p = \frac{U - U_{kr}}{U} \times 100\%$$

kus

U_{kr} on vaadeldava koormussõlme staatilise stabiilsuse piirile vastav pinge,
 U on koormussõlme pinge.

(6) Pinge järgi arvutatav staatilise stabiilsuse varutegur peab tavatalitluses olema vähemalt 15% ja avariijärgses talitluses vähemalt 10%.

§ 7. Varustuskindluse tagamise abinõude rakendamine

- (1) Süsteemi elektriettevõtja rakendab varustuskindluse tagamise abinõusid süsteemihalduri korraldusel.
- (2) Süsteemi või selle osa varustuskindluse tagamiseks võib süsteemihaldur erakorralises olukorras lülitada tarbimise tehniliselt vajalikus mahus välja.

§ 8. Avariitõrjeautomaatika talitlemine süsteemi kustumise vältimiseks

- (1) Kui ühendatud energiasüsteemis häire tagajärjel sagedus langeb, peavad talitlema sagedusautomaadid, et tagada süsteemis tootmise ja tarbimise tasakaal.
- (2) Kui raske harvaesineva või muu häire tõttu langeb elektrisüsteemist välja üle ühe elemendi, võivad pingelaviini vältimiseks talitleda pinge järgi koormuse vähendamise automaadid, mis võivad ühes või mitmes piirkonnas välja lülitada kuni 80% tarbimist.
- (3) Kui ühendsüsteem või süsteem paralleeltalitluses teiste elektrisüsteemidega kaldub kõrvale sageduse nimiväärtusest üle 1,0 Hz, võib avariitõrjeautomaat või süsteemihaldur süsteemi paralleeltalitlusest eraldada. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 9. Süsteemi taaspingestamine

- (1) Pärast süsteemi kustumist taaspingestatakse see süsteemihalduri koostatud juhendi järgi.
- (2) Võrgust väljalülitumise korral peavad tootmiseseadmed olema võimelised talitlema omatarbekoormuse toitmiseks.

3. jagu Süsteemihäired ja nende tagajärjed

§ 10. Ühe elemendi väljalülitumine (N-1)

- (1) Ühe elemendi väljalülitumine on lubatud, kui see ei põhjusta kogu piirkonna tarbijate elektrivarustuse katkestust ega avariitõrjeautomaatika talitlemist. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]
- (2) Süsteemihaldur kõrvaldab süsteemihäire sellest teadasaamisest alates 30 minuti jooksul, kui see on tehniliselt võimalik.
- (3) Süsteemi tavatalitluse ja hooldustalitluse korral ei ole kogu piirkonda hõlmav elektrikatkestus lubatud.

§ 11. Kahe elemendi väljalülitumine (N-2)

(1) Kahe elemendi väljalülitumine on lubatud, kui see ei põhjusta süsteemi täielikku kustumist.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Kahe elemendi väljalülitumise korral on lubatud ühe või mitme piirkonna või kuni 80% kogu süsteemi tarbimise väljalülitumine.

(3) Kahe elemendi väljalülitumise korral on tava- ja hooldustalitlusel kohaliku elektrivarustuse katkestus lubatud.

(4) Süsteemi tavatalitluse korral võib piirkonnas katkestada kuni 80% tarbijate elektrivarustuse, kui seal toimib avariitõrjeautomaatika.

(5) Plaanilise hoolduse korral võib katkestada kogu piirkonna elektrivarustuse.

(6) Tavatalitluse ja plaanilise hoolduse korral ei või mitme piirkonna elektrivarustust samal ajal katkestada. Neil juhtudel on lubatud avariautomaatika toimimine.

§ 12. Enam kui kahe elemendi väljalülitumine (N-X)

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Enam kui kahe elemendi häire tagajärjel võib kogu süsteem kaotada stabiilsuse ja jaguneda iseseisvateks osadeks ning tekitada seeläbi mõne piirkonna täieliku elektrikatkestuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud häirete kõrvaldamiseks töötab süsteemihaldur välja üksikasjaliku plaani, milles nähakse ette süsteemi terviklikkuse ja varustuskindluse taastamine. Süsteemihaldur paigaldab avariitõrjeautomaatika seadmed, et vältida häirete tagajärjel kogu süsteemi kustumist.

§ 13. Süsteemi töökindluse kriteeriumid

Süsteemi töökindluse kriteeriumid on esitatud lisas 1.

4. jagu

Tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajalik tootmisvaru

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 13¹. Süsteemi piisavus

(1) Süsteemi piisavus on elektrisüsteemi võime tagada elektri tarbimise ja tootmise vaheline tasakaal normaalolukorras, arvestades nii planeeritud katkestusi kui ka lubatud häiringuid süsteemi komponentidega.

(2) Süsteemi piisavuse varu arvutatakse järgmise valemiga:

$$P_{\text{varu}} = \left(\frac{P_{\text{inst}} + P_{\text{imp}} - P_{\text{mittekasut}} - P_{\text{rekonstr}} - P_{\text{avarii}} - P_{\text{süsteemiteen}} - P_{\text{eksp}}}{P_{\text{tõrjekorras}}} - 1 \right) \times 100\%$$

kus:

P_{varu} – süsteemi piisavuse varu;

P_{inst} – süsteemis installeeritud netovõimsus;

P_{imp} – võimsus, mida süsteemihalduri hinnangul on võimalik importida;

$P_{\text{mittekasut}}$ – võimsus, mida ei ole võimalik vajaduse tekkimisel kasutada.

Selle võimsuse hulka kuuluvad:

1) juhusliku tootmistsükliga elektrijaamad, eelkõige elektrituulikud ja ainult soojuskoormuse järgi töötavad koostootmisjaamad;

2) keskkonnapiirangute tõttu mittekasutatavad tootmisseedmed;

3) konserveeritud (käivitusaeg pikem kui 168 tundi) tootmisseedmed;

4) kütusepiirangute tõttu mittekasutatavad tootmisseedmed või mittekasutatav netovõimsus;

P_{rekonstr} – rekonstrueerimise või plaanilise remondi tõttu mittekasutatavad tootmisseedmed;

P_{avarii} – tootmisseedmed, mida ei ole võimalik planeerimatute katkestuste/remontide tõttu kasutada;

$P_{\text{süsteemiteen}}$ – süsteemihalduri käsutuses olevad reservid (näiteks avariireerv);
 P_{eksp} – siduvates (garanteeritud) eksportlepingutes sätestatud võimsus;
 $P_{\text{tipukoormus}}$ – elektrisüsteemi maksimaalse netotarbimise prognoos koos kadudega.

(3) Süsteemi piisavuse varu selgitamisel peab arvestama süsteemihalduri määratud läbilaskevõime piiranguid ekspordile ja impordile naaberelektrisüsteemidest ning nende sõltuvust Eesti elektrisüsteemi läbivast transiidist. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 13². Tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajalik tootmisvaru

(1) Tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajaliku tootmisvaru hinnangu koostab süsteemihaldur lähtudes nõudest, et süsteemi piisavuse varu ei tohi olla väiksem süsteemi päevasest maksimaalsest tarbimisest (tiputarbimine), millele on lisatud 10%-line varu elektrivarustuse tagamiseks ootamatute koormuse muutuste ning pikemaajaliste planeerimata tootmiskatkestuste korral.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõudele arvestab süsteemihaldur tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajaliku tootmisvaru hinnangu koostamisel ka elektriijaamade ühikvõimsuste kättesaadavust, planeeritud ja võimalikke planeerimata katkestusi, põhivõrgu süsteemiteenuste jaoks vajalikke tootmisvarusid, tootjatega sõlmitud liitumislepinguid ning elektrienergia ekspordi- ja impordilepinguid.

(3) Kõigist kavandatavatest elektrienergia ekspordi- ja impordilepingutest tuleb eelnevalt teavitada süsteemihaldurit.

(4) Süsteemihaldur koostab maksimaalse ja minimaalse tarbimise prognoosi ning hindab baaskoormuse ja tipukoormuse võimalikku vahet. Maksimaalse tarbimise prognoosi koostamisel lähtutakse aastaajale iseloomulikest ilmastikutingimustest.

(5) Kõik elektritootjad esitavad süsteemihaldurile iga aasta 1. septembriks lisas 3 toodud andmed järgmise 10 aasta kohta elektrisüsteemi piisavuse varu hindamiseks.

(6) Tarbimisnõudluse rahuldamiseks vajaliku tootmisvaru hinnangu avaldab süsteemihaldur oma veebilehel iga aasta 1. novembriks järgmise 10 aasta jaanuarikuu (maksimaaltarbimine) ja juulikuu (minimaaltarbimine) kohta. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

3. peatükk TOOTMISSEADMETE KOHALDATAVAD TEHNILISED NÕUDED

1. jagu Tootmisseadmete ühendamine süsteemiga

§ 14. Üldnõuded

(1) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Üle 1 MW nimiaktiivvõimsusega elektriijaama ühendamine süsteemiga kooskõlastatakse süsteemihalduriga. Süsteemihaldurile esitatakse lisas 2 toodud andmed.

(3) Elektrienergia kommerts mõõtmiseks paigaldatakse kaugloetav kahesuunaline aktiiv- ja reaktiivenergia arvesti.

(4) Asünkroongeneraatori talitlemiseks vajalik reaktiivvõimsus tasakaalustatakse kohapeal, lähtudes põhimõttest, et nii võrku antav kui ka võrgust võetav reaktiivvõimsus oleks minimaalne. Reaktiivvõimsuse lubatud kõikumine on +/-10% nimiaktiivvõimsusest.

(5) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6) Elektriijaamas toodetava ja tarbitava elektrienergia mõõtmiseks reaalajas paigaldab tootja kahesuunalise aktiiv- ja reaktiivvõimsuse mõõtmisseadme koos koormusgraafiku salvestiga ning kauglugemisseadmega. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 15. Kuni 1 MW nimiaktiivvõimsusega elektriijaama tootmisseadmete suhtes kohaldatavad nõuded

(1) Võrguga ühendatava elektriijaama elektriosa projekt kooskõlastatakse võrguettevõtjaga. [RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Elektriijaama generaatoritele paigaldatakse järgmine releekaitse:

- 1) ülekoormuskaitse;
- 2) liigvoolukaitse;
- 3) ülepinge- ja alapingekaitse;
- 4) sageduskaitse (nõutav nimiaktiivvõimsusel üle 200 kW);
- 5) pingeasümmeetriakaitse;
- 6) mootortalitlus- ja pöörlemiskiiruskaitse (nõutav nimiaktiivvõimsusel üle 200 kW).

(3) Releekaitse sätted kooskõlastatakse võrguettevõtjaga, kelle võrku elektrijaam ühendatakse.

(4) Generaator lülitatakse võrku sünkroniseerimisseadmega, mis välistab tõuke. Generaatori võib võrku lülitada tõukega, kui voolukordsus ei ületa suurus, mis arvutatakse järgmiste valemitega:

- 1) turbogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq \frac{0,625}{Xd''}$$

- 2) hüdrogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq 2,5$$

- 3) punktides 1 ja 2 toodud valemities on suuruste tähistel järgmine tähendus:

I_{ES}	Ebasünkroonse sisselülitamisvoolu perioodilise komponendi suurim väärtus, mis arvutatakse valemiga: $I_{ES} = \frac{2,1U_N}{X_{SUM}}$
I_N	Generaatori nimivool
Xd''	Generaatori pikitelje ülimööduv reaktants
X_{SUM}	Elektrisüsteemi summaarne reaktants liitumispunktis, määrab võrguettevõtja
U_N	Nimifaasipinge

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Kui pinge elektrivõrgust kaob ja elektrijaam lülitub võrgust välja, võib elektrijaama generaatorid tagasi lülitada võrgupinge taastumisest arvates 5 minuti pärast. Generaator võib võrku lülitada automaatselt, kui automaatika tagab tõuketa lülitamise.

- (6) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(7) Kui elektrijaama nimiaktiivvõimsus on üle 200 kW, edastab tootja võrguettevõtja teeninduspiirkonna juhtimiskeskusesse reaalajas elektrijaamas toodetava (bruto) aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused. Selleks paigaldab tootja oma tootmiseladmetele liitumislepingu kohased mõõtmisseadmed.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(8) Kui elektrijaama nimiaktiivvõimsus on üle 200 kW, edastab võrguettevõtja oma teeninduspiirkonna juhtimiskeskusesse võrku antava (neto) aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused reaalajas. Selleks paigaldab võrguettevõtja liitumislepingukohased mõõtmisseadmed. Elektrituuliku puhul edastab võrguettevõtja need andmed ka süsteemihaldurile.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 16. Nõuded 1 kuni 5 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaamale

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Elektrijaama ühendamiseks võrguga esitatakse liitva elektrijaama elektriosa projekt kooskõlastamiseks võrguettevõtjale. Kui elektrijaam ühendatakse jaotusvõrguga, kooskõlastab jaotusvõrguettevõtja projekti süsteemihalduriga.

- (2) Elektrijaama generaatorid tuleb varustada järgmise releekaitsega:
 - 1) ülekoormuskaitse;
 - 2) liigvoolukaitse;
 - 3) ülepinge- ja alapingekaitse;

- 4) sageduskaitse;
- 5) pingesümmeetriakaitse;
- 6) mootortalitus- ja pöörlemiskiiruskaitse.

(3) Sünkroongeneraatoritega elektrijaama paigaldatakse sageduse languse eraldusautomaatika, mis võimaldab tagada elektrijaama iseseisva tööd.

(4) Liitumispunkti võrgu poole paigaldab võrguettevõtja reservkaitse ja reserv-eraldusautomaatseadme.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Releekaitse ja automaatika sätteid kooskõlastatakse võrguettevõtjaga, kelle võrguga elektrijaam ühendatakse. Liituja esitab võrguettevõtjale releekaitse ja automaatika sätteid enne elektrijaama võrguga ühendamist.

(6) Sünkroongeneraatorile paigaldatakse ergutuse automaatregulaator ja ergutuse forsseerimisseade.

(7) Generaator lülitatakse võrku sünkroniseerimisseadmega, mis välistab tõuke. Generaatori võib lülitada võrku tõukega, kui voolukordsus ei ületa suurus, mis on arvatud järgmiste valemitega:

1) turbogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq \frac{0,625}{X_{d''}}$$

2) hüdrogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq 2,5$$

3) punktides 1 ja 2 toodud valemities on suuruste tähistel järgmine tähendus:

I_{ES}	Ebasünkroonse sisselülitamisvoolu perioodilise komponendi suurim väärtus, mis arvutatakse valemiga: $I_{ES} = \frac{2,1U_N}{X_{SUM}}$
I_N	Generaatori nimivool
$X_{d''}$	Generaatori pikitelje ülimõõduv reaktants
X_{SUM}	Elektrisüsteemi summaarne reaktants liitumispunktis, määrab võrguettevõtja
U_N	Nimifaasipinge

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(8) Asünkroongeneraatorile paigaldatakse sujuvkäivitusseade, kui liitumispakkumises ei ole ette nähtud teisiti.

(9) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(10) Tootja edastab võrguettevõtja teeninduspiirkonna juhtimiskeskusesse ja süsteemihaldurile reaajas elektrijaamas toodetava (bruto) aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused. Selleks paigaldab tootja oma tootmiseladmetele liitumislepingu kohased mõõtmisseadmed.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(11) Võrguettevõtja edastab oma teeninduspiirkonna juhtimiskeskusesse ja süsteemihaldurile reaajas võrku antava (neto) aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused. Selleks paigaldab võrguettevõtja liitumislepingu kohased mõõtmisseadmed.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(12) Võrguettevõtja edastab süsteemihaldurile iga kuu 5. kuupäevaks eelmise kuu kommerts mõõtmisandmed võrguettevõtja teeninduspiirkonnas asuvate elektrijaamade toodangu kohta. Selleks peab elektrijaama paigaldama liitumislepingu kohased mõõtmisseadmed.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(13) Elektrijaam peab olema võimeline osalema primaarreguleerimisel. Turbiinide kiirusregulaatorite tundetuse piir ei tohi ületada $\pm 0,1$ Hz.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 17. Üle 5 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaama suhtes kohaldatavad nõuded

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Üldjuhul ühendatakse elektriyaam põhivõrguga. Liituja esitab elektriyaama elektriosa projekti kooskõlastamiseks võrguettevõtjale. Kui elektriyaam ühendatakse jaotusvõrguga, peab jaotusvõrguettevõtja kooskõlastama liitumispakkumise ja elektriyaama elektriosa projekti süsteemihalduriga.

(2) Elektriyaama generaatoritele paigaldatakse järgmine releekaitse:

- 1) välislühisekaitse;
- 2) siselühisekaitse;
- 3) rootori maalühise ja staatori maalühise kaitse;
- 4) faasivoolu ebasümmeetria kaitse;
- 5) staatori või rootori ülekoormuse kaitse;
- 6) sageduse languse ja tõusu kaitse;

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

- 7) asünkroontalitlusekaitse;
- 8) generaatori võimsuslüliti tõrke kaitse, kui lüliti on olemas.

(3) Elektriyaama generaatorile paigaldatakse sageduse languse eraldusautomaatseade, mis võimaldab generaatoril iseseisvalt töötada.

(4) Kui võrguga ühendatakse alla 30 MW nimiaktiivvõimsusega elektriyaam, paigaldatakse liitumispunktist elektrivõrgu poole reservkaitse ja reserv-eraldusautomaatseade.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Liitumiskohast sõltuvalt kooskõlastatakse releekaitse ja automaatika sätteid jaotusvõrguettevõtjaga või põhivõrguettevõtjaga. Liituja esitab võrguettevõtjale releekaitse ja automaatika sätteid enne tootmisseedmete võrku ühendamist.

(6) Sünkroongeneraatorile paigaldatakse ergutuse automaatregulaator ja ergutuse forsseerimisseade.

(7) Generaator lülitatakse võrku sünkroniseerimisseadmega, mis välistab tõuke.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

- 1) turbogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq \frac{0,625}{X_d''}$$

- 2) hüdrogeneraatori puhul

$$\frac{I_{ES}}{I_N} \leq 3,0$$

3) punktides 1 ja 2 toodud valemities on suuruste tähistel järgmine tähendus:

I_{ES}	Ebasünkroonse sisselülitamisvoolu perioodilise komponendi suurim väärtus, mis arvutatakse valemiga: $I_{ES} = \frac{2,1U_N}{X_{SUM}}$
I_N	Generaatori nimivool
X_d''	Generaatori pikitelje ülimööduv reaktants
X_{SUM}	Elektrisüsteemi summaarne reaktants liitumispunktis, mille määrab võrguettevõtja
U_N	Nimifaasipinge

(8) Elektriyaamas toodetava või tarbitava elektrienergia mõõtmiseks paigaldatakse kahesuunaline aktiiv- ja reaktiivvõimsuse mõõtmisseade ning koormusgraafiku salvesti koos kauglugemisseadmega.

(9) Süsteemihaldurile tuleb reaalajas edastada võrku antava aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused. Selleks paigaldatakse elektriyaama asjakohased seadmed liitumislepingu kohaselt.

(10) Süsteemihaldurile tuleb reaalajas edastada generaatorite võimsuslülitite asendite signaalid. Selleks paigaldatakse tootmisseedmetele asjakohased seadmed liitumislepingu kohaselt.

(10¹) Elektriyaam peab olema võimeline osalema primaarreguleerimisel. Turbiinide kiirusregulaatorite tundetuse piir ei tohi ületada $\pm 0,01$ Hz.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(10²) Lisaks primaarreguleerimisele peavad elektriyaamad olema võimelised osalema sekundaarreguleerimisel.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(11) Elektriyaama tootmiseseadmete suhtes kohaldatavad tehnilised nõuded on esitatud käesoleva peatüki 2. jaos.

§ 18. Elektriyaaliku ja tuulepargi suhtes kohaldatavad lisanõuded

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Elektriyaalikut ja tuuleparkide kohta kehtivad järgmised nõuded:

- 1) jaotusvõrguga ühendatava elektriyaaliku liitumine kooskõlastatakse põhivõrguettevõtjaga. Põhivõrguettevõtja teeb asjaomase otsuse taotluse saamisest alates 30 päeva jooksul;
- 2) tuulepargi elektriyaaliku projekt kooskõlastatakse võrguettevõtjaga. Üldjuhul teeb võrguettevõtja asjaomase otsuse taotluse saamisest alates 30 päeva jooksul. Kui asjaolud nõuavad põhjalikumalt uurimist, tehakse otsus taotluse saamisest alates 60 päeva jooksul;
- 3) üle 10 MW nimiaktiivvõimsusega tuulepargid ühendatakse põhivõrguga.

(2) Elektriyaalikule paigaldatakse järgmine releekaitse:

- 1) ülekoormuskaitse;
- 2) liigvoolukaitse;
- 3) ülepinge- ja alapingekaitse;
- 4) sageduskaitse;
- 5) liigtuulekaitse.

(3) Pinge- või sageduskaitse toimimise järel võib lülitada elektriyaaliku uuesti sisse, kui pinge või sagedus elektrivõrgus on vähemalt 10 minutiks jäänud lubatud piiridesse.

(4) Üle 1 MW nimiaktiivvõimsusega elektriyaaliku või tuulepargi puhul paigaldatakse liitumispunkti elektrivõrgu poole reservkaitse ja dubleeriv eraldusautomaatseade.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Releekaitse ja automaatika sätteid kooskõlastatakse võrguettevõtjaga, kelle võrku elektriyaalik ühendatakse.

(6) Elektriyaaliku automaatikaseadmed peavad tagama tuuliku väljalülitamise, kui tuulikut süsteemiga ühendav tupikliin releekaitsest välja lülitub.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(7) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(8) Põhivõrguga ühendatava elektriyaaliku ja tuulepargi võimsuse muutumise kiirust peab olema tuule kiiruse muutumise korral võimalik reguleerida. Reguleerimistingimustes lepivad kokku võrguettevõtja ja tootja.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(9) Üle 200 kW nimiaktiivvõimsusega tuuliku või tuulepargi aktiivvõimsuse reguleerimise suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- 1) elektriyaaliku või tuulepargi aktiivvõimsus peab jääma põhivõrguettevõtja ettenähtud piiridesse; kõrvalekalle võib olla $\pm 5\%$;
- 2) aktiivvõimsuse piiri reguleeritakse ühe kesksignaali abil. Piiri väärtuse võib edastada välissignaali, võrgu sagedust või võimsuslülitit kasutades või muul asjakohasel viisil;
- 3) reguleerimise algoritme ja sätteid muudetakse kaugjuhtimise teel;
- 4) aktiivvõimsust peab selle kiire piiramise korral olema võimalik kahe sekundi jooksul vähendada nimiaktiivvõimsusest kuni 20%-ni alates signaali jõudmisest tuulepargi juhtimissüsteemi. Aktiivvõimsuse kiireks piiramiseks võib välja lülitada ühe tuuliku või tuulikurühma.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(10) Elektriyaaliku või tuulepargi reaktiivvõimsuse reguleerimise suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- 1) elektriyaaliku talitlemiseks vajalik reaktiivvõimsus toodetakse kohapeal. Võrku antav või võrgust võetav reaktiivvõimsus peab olema minimaalne. Lubatud kõikumine on $\pm 10\%$ elektriyaaliku nimiaktiivvõimsusest;
- 2) võrguhäire korral peab elektrivõrgu dispetserial olema võimalik reguleerida üle 200 kW nimiaktiivvõimsusega elektriyaaliku või tuulepargi väljastatavat reaktiivvõimsust kogu tehniliselt võimaliku reaktiivvõimsuse reservi ulatuses. Reaktiivvõimsuse automaatne reguleerimine võib olla vajalik, kui liitunud tuulepargi, elektriyaaliku või tuuleparki võrguga ühendavate liinide sisse- või väljalülitamine põhjustab tarbijatele lubamatult suuri pinget kõikumisi;
- 3) reaktiivvõimsuse reguleerimine toimub pinge järgi elektriyaaliku ülem- või alampinge poolel. Viimasel juhul kasutatakse voolukompensatsiooni;
- 4) väljastatavat reaktiivvõimsust reguleeritakse ühe kesksignaali abil;
- 5) reguleerimise sätteid ja algoritme muudetakse kaugjuhtimise teel;
- 6) kui reaktiivvõimsust reguleerib süsteemihaldur, maksab ta tootjale võrku antud või võrgust võetud reaktiivenergia eest kehtiva hinnakirja kohaselt.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(11) Elektrituuliku või tuulepargi toodetava või tarbitava elektrienergia mõõtmiseks paigaldatakse kahe-suunaline aktiiv- ja reaktiivvõimsuse mõõtmise seade ning koormusgraafiku salvesti koos kauglugemisseadmega.

(12) Võrguettevõtja teeninduspiirkonna juhtimiskeskusesse tuleb reaalajas edastada võrku antava aktiiv- ja reaktiivvõimsuse ning pinge mõõtmise tulemused, kui nimiaktiivvõimsus on üle 200 kW. Selleks paigaldatakse elektrituulikule või tuulepargile asjakohased seadmed liitumislepingu kohaselt.

(13) Elektrituulikule ja tuulepargile kohaldatakse järgmisi erinõudeid:

1) [kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

2) kaugjuhtimissüsteem peab võimaldama tuuleparki põhivõrgust sisse ja välja lülitada ning reaalajas edastada sinnaasendi- ja rikkesignaale ning mõõtmistulemusi (aktiiv- ja reaktiivvõimsus, vool ja pinge);

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

3) põhivõrguga liitunud elektrituulikust või tuulepargist tuleb reaalajas edastada tuulekiiruse mõõtmise andmed ning tuulepargi või elektrituuliku seisundit ja tuulepargi väljalülitumise põhjust selgitavad andmed. Selleks paigaldatakse tuuleparki liitumislepinguga kindlaksmääratud seadmed;

4) põhivõrguga liituva elektrituuliku või tuulepargi elektriosa projekteerimise tehnilised ülesanded ja projektid kooskõlastatakse põhivõrguettevõtjaga enne töö alustamist. Üldjuhul teeb põhivõrguettevõtja asjaomase otsuse dokumentide saamisest alates 30 päeva jooksul. Kui dokumentidega on vaja tutvuda põhjalikumalt, tehakse otsus dokumentide saamisest alates 60 päeva jooksul.

(14) Kui tuuleparki ehitatakse etapiti, võib tuulepargi nõuetekohasust kontrollida samuti etapiviisi, kui see on tehniliselt võimalik.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 19. Võrguettevõtja kohustused elektrijaama tootmiseseadmete võrguga ühendamise korral

(1) Võrguettevõtja edastab süsteemihaldurile tema võrguga liitunud elektrijaamade kohta järgmised kaugmõõtmistulemused:

1) 200 kW kuni 1 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaamade võrku antud aktiiv- ja reaktiivvõimsuste summa reaalajas. Elektrituulikute kohta esitatakse andmed eraldi;

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

2) üle 1 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaama võrku antud aktiiv- ja reaktiivvõimsus reaalajas;

3) arvestite kauglugemise tunniandmed.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Jaotusvõrguettevõtja teeb süsteemihaldurile teatavaks tema võrguga liituvad tootmiseseadmed ning esitab süsteemi modelleerimiseks vajalikud lisas 2 nimetatud tehnilised andmed.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

2. jagu Tootmiseseadmete suhtes kohaldatavad nõuded

§ 20. Üldnõuded

(1) Käesolevas jaos käsitletavat nõudeid kehtivad üle 5 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaamade kohta. Nõudeid kohaldatakse ka üle 5 MW nimiaktiivvõimsusega tuuleparkide ja alla 5 MW nimiaktiivvõimsusega elektrijaamade suhtes, kui käesolevast määrusest ei tulene teisiti.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Kui elektrijaam osaleb sageduse reguleerimisel või avariireservi hoidmisel, nähakse elektrijaama tootmiseseadmete reguleerimistingimused, hoitavad reservid ja teenuse tasustamise tingimused ette asjakohases lepingus.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 21. Generaatori ja pingeregulaatori suhtes kohaldatavad nõuded

(1) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(3) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(4) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6) Staatilise erguti korral peab lagipinge väärtus olema vähemalt kahekordne ja harjadeta erguti korral vähemalt 1,6-kordne generaatori ergutuspinge nimiväärtus. Lagipinget määrates arvestatakse ka muid pinge reguleerimise kohta kehtivaid nõudeid.

(7) Ergutussüsteem peab võimaldama lagipinge rakendamist 10 sekundit. Ergutussüsteemi kavandades arvestatakse, et lagipinge kohta kehtivaid nõudeid tuleb täita ka lähestikuste võrgulühiste kestel. Ergutussüsteem peab lisaks automaatjuhtimisele võimaldama ergutusvoolu reguleerida käsitsi.

(8) Generaatorile paigaldatakse võnkesummuti, mis eriti madala sagedusega (0,2–1,0 Hz) võnkumiste korral tõhustab generaatori ja elektrisüsteemi vaheliste võnkumiste summutamist ning mida on võimalik välja lülitada. Summuti väljundsignaali peab saama piirata ja piiramise sätteid peavad olema reguleeritavad.

(9) Peale pingeregulaatori ja võnkesummuti kuuluvad reguleerimissüsteemi hulka ka kaitsvad piirajad ja reaktiivvoolu stabiliseerivad seadmed.

(10) Generaatori rootori- ja staatorivoolu piirajad on pöördvõrdelise ajakarakteristikuga, mis võimaldab generaatorit ülekoormata.

(11) Tavaolukorras on pinge reguleerimine automaatne. Väljastatavast reaktiivvõimsusest või võimsustegurist sõltuvalt võib kasutada erisuguseid reguleerimisviise. Reguleerimissüsteemi kasutamine kooskõlastatakse põhivõrguettevõtjaga.

(12) Käesolevas paragrahvis esitatud nõudeid ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 22. Generaatori suhtes sageduse muutumise korral kohaldatavad nõuded

(1) Kui sagedus muutub vahemikus 49–51 Hz, kohaldatakse generaatori suhtes järgmisi nõudeid:

1) generaator peab lubatud maksimaalse aktiivvõimsusega kestvalt talitlema võrgupinge piirkonnas 90–105% tavapingest ja sageduse vahemikus 49–51 Hz;

2) sagedusel 50,3–51 Hz on lubatud talitlusaeg kuni 10 tundi aastas ja ühekordselt kuni 30 minutit;

3) kui talitlussagedus on üle 50,3 Hz, on lubatud vähene võimsuse langus, kui generaatori maksimaalne aktiivvõimsus taastatakse sageduse alanedes alla selle piiri. Languse suurusele annab hinnangu süsteemihaldur.

(2) Kui sagedus muutub vahemikus 49–47,5 Hz, peab häireolukorras olev generaator 30 minuti jooksul talitlema pingel, mis on 95% vähimast tavapingest kuni 105% suurimast tavapingest. Väljastatav võimsus ei tohi väheneda, kui sagedus langeb 49 Hz-ni, ja võib väheneda 15%, kui sagedus langeb 47,5 Hz-ni. Võimsuse languse vähendamiseks on soovitatav rakendada lisaabinõusid.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(3) Kui sagedus muutub vahemikus 51–52 Hz, peab häireolukorras olev generaator talitlema võrgus 5 sekundi jooksul pingel, mis on 95% vähimast tavapingest kuni 105% suurimast tavapingest. Väljastatav võimsus võib sel juhul langeda, kui stabiilne täisvõimsusel talitlus taastatakse sageduse alanedes alla 50,3 Hz.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(4) Kui sagedus muutub vahemikus 51–53 Hz, peab süsteemist eraldunud võrguossa jäänud generaator 3 minuti jooksul talitlema suure võimsuse langusega pingel, mis on 95% vähimast tavapingest kuni 105% suurimast tavapingest. Languse suurusele annab hinnangu süsteemihaldur.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Kui sagedus langeb alla 47,5 Hz, võib generaatori võrgust eraldada. Sel juhul peab generaator üle minema omatarbekoormusele. Generaator eraldatakse nii suure viitega, kui seadmed võimaldavad. Generaator peab olema suuteline töötama omatarbekoormusel vähemalt ühe tunni jooksul. Omatarbekoormusel töötamise nõuet ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele ning asünkroongenraatoritele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6) Reguleerimissüsteemi kavandades tuleb arvestada, et seade ei tohi välja lülitada sageduse kiire muutumise tõttu lühistel või lülitamistel kõrgepingevõrgus.

(7) Kui sagedus on üle 55 Hz, peab elektrijaama süsteemist eraldama.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(8) Sagedusvahemikel, kus on nõutud tootmiseseadme stabiilne talitlemine süsteemist eraldumata, peab olema tagatud kõigi primaar- ja sekundaarreguleerimise nõuete täitmine vastavalt §-le 26, kui käesolevas paragrahvis ei ole nimetatud teisiti.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 23. Generaatori suhtes pinge muutumise korral kohaldatavad nõuded

(1) Kui võrgupinge muutub ja moodustab tavapingest 90–105%, kohaldatakse generaatori suhtes järgmisi nõudeid:

1) seadmed peavad taluma pidevat täiskoormust sagedusel 49–50,3 Hz ja võrgupinge vahemikus 90–105 % tavapingest;

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

2) sagedusel üle 50,3 Hz on lubatud vähene võimsuse langus, kui sageduse alanedes alla nimetatud piiri täisvõimsus taastatakse. Languse suurusele annab hinnangu süsteemihaldur. Sagedusel 50,3–51 Hz talitlemise aeg on 10 tundi aastas ja üks häiring ei tohi kesta üle 30 minuti.

(2) Kui võrguhäire tekib sagedusel 49,7–50,3 Hz, peab generaator ühe tunni jooksul talitlema pingel, mis on 85–90% tavapingest. Sel juhul võib väljastatav võimsuse langus olla kuni 10% täisvõimsusest.

(3) Kui võrgupinge on 105–110% tavapingest, peab generaator sagedusel 49,7–50,3 Hz töötama üks tund. Sel juhul võib võimsus väheneda kuni 10% täisvõimsusest.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(4) Lähestikuste võrgulühiste puhul kohaldatakse järgmisi nõudeid:

1) turbogeneraator peab mehaaniliselt taluma plokitrafo kõrgepingepoolseid ühe-, kahe- ja kolme faasilisi maaga ja maata lühiseid;

2) elektrijaamast väljuva 330 kV liini lühis kõrvaldatakse 0,1 sekundi jooksul. Erandjuhul võib kõrvaldamise aeg ulatuda kuni 0,37 sekundini. Kui lühised tekivad 220 kV ja 110 kV võrgus, kõrvaldatakse need 0,6 sekundi jooksul ja erandjuhul 1 sekundi jooksul. Elektriijaama seadmetel ei tohi selliste lühiste tõttu vigastusi tekkida.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6) Kui liitumispunkt elektrivõrguga asub elektrijaama süsteemiga ühendava trafo alampingepoolel, peavad generaator ja selle abiseadmed elektrivõrgust välja lülitumata taluma järgmisi elektrivõrgu lühistest põhjustatud pingemuutusi:

1) pinge järsk alanemine liitumispunktis 25%-ni nimipingest kuni 0,25 sekundiks;

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

2) pinge alanemisele järgnev lineaarne pinge tõus 95%-ni nimipingest 0,5 sekundi jooksul;

3) generaatori pinge püsiv hoidmine tasemel, mis on vähemalt 95% generaatori nimipingest. Sel juhul võib võimsus väheneda 10% nimivõimsusest.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6¹) Kui liitumispunkt elektrivõrguga asub elektrijaama süsteemiga ühendava trafo ülempingepoolel, peavad generaator ja selle abiseadmed elektrivõrgust välja lülitumata taluma järgmisi elektrivõrgu lühistest põhjustatud pingemuutusi:

1) pinge järsk alanemine liitumispunktis 0%-ni nimipingest kuni 0,25 sekundiks;

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

2) pinge alanemisele järgnev lineaarne pinge tõus 25%-st 90%-ni nimipingest 0,5 sekundi jooksul;

3) liitumispunkti pinge püsiv hoidmine tasemel, mis on vähemalt 90% liitumispunkti elektrivõrgu nimipingest. Sel juhul võib võimsus väheneda 10% nimivõimsusest.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6²) Pingekaitset kavandades võib lähtuda mitmest kriteeriumist, kui elektrijaam peab taluma generaatoris või võrgus ilmnevaid teist tüüpi häireid.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(7) Generaatori või elektrijaama peab elektrisüsteemist eraldama sünkronismi kaotuse korral ja võib eraldada juhul, kui pinge muutused või nende kestus ületavad projekteeritud suuruse. Generaator ja selle abiseadmed peavad taluma pinge muutusi, mis ei takista pärast võrgust eraldumist ohutult üle minna omatarbekoormusele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(8) Generaatorile paigaldatakse ergutusüsteem ja nähakse ette võimsustegur, mis võimaldab nimiaktiivvõimsusel ja 70% nimipingest moodustaval pingel 10 sekundi jooksul väljastada reaktiivvõimsust, mis on võrdne nimiaktiivvõimsusega. Seda nõuet ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(9) Generaatori plokitrafo või elektrijaama süsteemiga ühendava trafo ja elektrijaama omatarbetrfo ülekandesuhe ning selle reguleeritavus ja pinge piirkond ning generaatori ergutusüsteem projekteeritakse ja reguleeritakse põhimõttel, et generaator oleks võimeline:

1) võrgu tavapingel pidevalt genereerima reaktiivvõimsust, mis generaatori pinge tasemel on määratud generaatori või elektrijaama võimsuskõveraga;

2) süsteemi tavapingel pidevalt tarbima reaktiivvõimsust, mis generaatori pinge tasemel on määratud generaatori võimsuskõveraga või tuulepargi seadmetele lubatavate vooludega.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(10) Eeldusel, et stabiilsus on säilitatud, peab generaator olema võimeline pidevalt tarbima reaktiivvõimsust, mis on määratud generaatori võimsuskõveraga ja liitumistingimustes sätestatud seadmete suurima lubatava kestevpingega.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 24. Võimsuse reguleerimisseadmete suhtes kohaldatavad nõuded

(1) Elektrijaamas peavad olema turbiinide kiirusregulaatorid ja nendega seotud juhtimissüsteemid.

(2) Elektrijaam peab § 22 lõigetes 4 ja 5 ning § 23 lõigetes 1–3 kirjeldatud olukordades ohutult üle minema omatarbetoitmisele. Sel juhul toidab generaator ainult elektrijaama abiseadmeid ja elektrijaam peab talitlema vähemalt üks tund. Käesolevas lõikes esitatud nõuet ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele ning asünkroongeneraatoritele.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(3) Elektrisüsteemist eraldumine on süsteemi jagunemine väiksemateks lahus talitlevateks osadeks. Resünkroniseerimise teel elektrisüsteemi terviklikkuse taastamiseks võimaldavad eraldunud elektrijaamad võimsust reguleerida süsteemihalduri korralduste kohaselt.

§ 25. Tootmiseseadmete nõuetekohasuse kontrollimine

(1) Elektrijaama tootmiseseadmete vastavust käesoleva määrusega kehtestatud nõuetele kontrollib tootja korrapärasel alates tootmiseseadme kasutusele võtmisest kuni kasutusaja lõpuni. Kontrollimise sageduse määrab tootja, lähtudes süsteemi tehnoseisundist, ja teavitab sellest süsteemihaldurit.

(2) Tootmiseseadme kasutusele võtmiseks ja tema nõuetekohasuse kontrollimiseks korraldatakse elektrivõrguga seotud katsetusi ja tootmiseseadmega seotud katsetusi. Tootmiseseadmega seotud katsetuste mõõtetulemused peavad olema tõendatult jälgitavad. Võrgukatsetused lepitakse kokku süsteemihalduriga. Kokkuleppel süsteemihalduriga võib katsetusi osaliselt imiteerida arvutusmudelil. Katsetused kestavad kuni 12 kuud, kui tootja ja süsteemihaldur ei lepi kokku teisiti. Perioodi võib pikendada, kui katsetused on jäänud korraldamata kokkuleppeosalistest olenemata põhjustel.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(2¹) Elektrisüsteemi avarii- või häiringuolukorras peab tootmiseseadme reguleerimisvõime järgima reguleerimiskarakteristikuid.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(3) Elektrivõrguga seotud katsetuste ja mõõtmiste eesmärk on:

- 1) kontrollida generaatori talitlust lühisest põhjustatud mööduva pingelohu korral §-s 23 nimetatud olukordades;
- 2) määrata omatarbetoitmisele ülemineku asjaolud. Seda nõuet ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele ning asünkroongeneraatoritele;
- 3) teha kindlaks, kuidas talitleb võrk ühe tunni jooksul omatarbel;
- 4) kontrollida tootmiseseadme reguleerimisvõime vastavust reguleerimise karakteristikutele.

(4) Tootmiseseadmega seotud katsetuste ja mõõtmiste eesmärk on:

- 1) selgitada võimsuskõver PQ-diagrammil;
- 2) kontrollida generaatori pinge hüppelist muutumist;
- 3) kontrollida võnkesummuti seisundit;
- 4) teha kindlaks ülekoormatavuse asjaolud.

(5) Püsiseisundi dünaamilised karakteristikud määratakse mõõtmise teel. Selleks muudetakse võrgust lahti ühendatud, tühijooksul töötava generaatori pingeregulaatori sätet nii, et generaatori lattidel muutuks pinge 10% võrra.

(6) Pinget tõstetakse ja alandatakse hüppeliselt, tekitades generaatori väljundpinge muutuse 95%-lt 105%-le ja 105%-lt 95%-le nimipingest. Mõlemal juhul peab generaatori väljundpinge muutumine olema kooskõlas järgmiste nõuetega:

- 1) generaatori väljundpinge ei tohi olla võnkuv;
- 2) kui pinge tõstetakse eelnimetatud muutmisulatuses 90%-ni, on pinge tõusu aeg staatilise erguti korral 0,2–0,3 sekundit ja harjadeta erguti korral 0,2–0,5 sekundit;
- 3) ülevõnke ülempiir peab olema alla 15% muutmisulatuses.

(7) Kui pinge alandatakse muutmisulatuses 90%-st kuni 0%-ni, peab pinge alandamise aeg harjadeta erguti korral olema 0,2–0,8 sekundit.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 5–7 esitatud nõudeid ei kohaldata elektrituulikutele ja tuuleparkidele ning asünkroongeneraatoritele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 26. Võimsuse reguleerimise karakteristikud

(1) Koormuse reguleerimises osalevate elektrijaamade tootmiseadmete käivitamise aega määrates tuleb arvestada, et käivitusaeg seadme seisakust kuni täiskoormuseni oleks võimalikult lühike. Seadme seisakust alates on käivitusaeg järgmised:

- 1) soojuselektrijaama tootmiseadmel külmast olekust kuni 12 tundi;
- 2) gaasiturbiinseadmetel maksimaalselt kuni 10 minutit;
- 3) elektrituulikutel ja tuuleparkidel kuni 15 minutit käivitamist võimaldavate tuuletingimuste korral.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(2) Püsivalt väljastatav vähim võimsus peab olema võimalikult väike. Elektrijaama ploki vähima väljastatava võimsuse andmed on järgmised:

- 1) tahkekütusejaam – 40% nimivõimsusest;
- 2) hüdrojaamad ja gaasiturbiinid – 10 % nimivõimsusest;
- 3) elektrituulikud ja tuulepargid – alla 10% nimivõimsusest.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed sobivad, võib neid kasutada teist tüüpi seadmete vähima väljastatava võimsuse määramiseks.

(4) Tavaolukorras reguleeritakse võimsust kokkuleppe ja süsteemihalduri koostatud tegevuskava kohaselt järgmiselt:

- 1) ettenähtud väljastatava võimsuse suurus antakse ette käsitsi eelsättega, mida korrigeeritakse seadme sagedustundliku regulaatoriga või turbiini regulaatoritega. Väljastatav võimsus peab olema kooskõlas käesoleva määruse § 27 nõuetega;
- 2) kui elektrijaama kasutatakse sageduse reguleerimiseks, peab see olema täpsemalt määratud eraldi lepingus.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 26¹. Tootmiseadme aktiivvõimsuse primaar- ja sekundaarreguleerimine

(1) Kui elektrijaama kasutatakse aktiivvõimsuse primaar- ja sekundaarreguleerimiseks, sõlmib süsteemihaldur tootjaga sellekohase lepingu. Lepingu tehniliste tingimuste määramisel juhindutakse käesoleva paragrahvi lõigetest 2–9.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(2) Elektrijaam peab olema võimeline osalema primaarreguleerimisel. Turbiinide kiirusregulaatorite tundetus peab olema seatav vahemikus ± 0 –500 mHz, diskreetsusega ± 10 mHz.

(3) Primaarreguleerimises osaleva turbiini tundetuse piir ei või ületada ± 10 mHz, primaarreguleerimises mitteosalemise korral ei või tundetuse piir ületada ± 100 mHz. Primaarreguleerimist peab olema võimalik sisse ja välja lülitada nii põhivõrgust kui ka elektrijaamas kohapeal.

(4) Seadme käitamiseks peavad olema täidetud järgmised nõuded:

- 1) tava- ja häireoludes muudetakse generaatorist väljastatavat võimsust ettenähtud mahus ja kindlaksmääratud piirides kas käsitsi või automaatreguleerimissüsteemi abil;
- 2) turbiini primaarregulaatori (sagedusregulaatori) säte on 50 Hz;
- 3) tundetuse piiri peab olema võimalik välja lülitada;
- 4) regulaatori statisti peab olema võimalik reguleerida 2–8% piires;
- 5) sageduse mõõtmise täpsus vähemalt $\pm 0,01$ Hz.

(5) Tootmiseadme primaarreguleerimise ulatus (edaspidi *primaarreserv*) peab olema vähemalt $\pm 5\%$ nimivõimsusest;

(6) Tootmiseseade peab nõutud primaarreservi võimsuse saavutama 30 sekundi jooksul, kusjuures 50% sellest 10 sekundi jooksul, ja suutma nõutud primaarreservi võimsust hoida vähemalt 15 minuti kestel.

(7) Elektrijaam läheb tavaolukorras üle häireolukorda, kui sageduse muutuse kiirus ületab 0,5 Hz sekundis või kui sagedus erineb ettenähtud sagedusest $\pm 0,5$ Hz.

(8) Häireolukorras reguleeritakse võimsust järgmiselt:

- 1) primaarreguleerimises peavad osalema kõik üle 1 MW tootmiseseadmed. Primaarreguleerimise funktsioon rakendub sagedusreele või muu sagedustundliku seadme abil automaatselt;
- 2) primaarreserv peab olema vähemalt $\pm 12,5\%$ nimivõimsusest; elektrituuliku puhul on primaarreserv vähemalt $-12,5\%$ nimivõimsusest.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(9) Sekundaarreguleerimise ulatus peab olema vähemalt $\pm 5\%$ nimivõimsusest ja realiseeritav 2 minuti jooksul.

§ 27. Võimsuse reguleerimisvõime süsteemi tavaolukorras

(1) Kondensatsioonijaama koormust reguleeritakse kiirusel, mis on koormuse muutmiseks ette nähtud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3. Teiste seadmete võimsuse reguleerimisel võib lähtuda lõigetes 3 ja 4 sätestatust.

(2) Vedelkütuse- või gaaskütusejaama generaatorite aktiivvõimsust reguleeritakse kiirusega vähemalt 8% nimivõimsusest minutis. Sellel kiirusel peab võimsus olema muudetav 30% ulatuses vahemikus 40–90% seadme nimivõimsusest. Kui seadmed seda võimaldavad, võib suurima lubatud võimsuse reguleerimise kiirusel muuta võimsust ka siis, kui see on alla 40% või üle 90% nimivõimsusest.

(3) Tahkekütusejaama seadmete aktiivvõimsust reguleeritakse kiirusega vähemalt 4% nimivõimsusest minutis. Sellel kiirusel peab võimsus olema muudetav 30% ulatuses vahemikus 60–90% seadme nimivõimsusest. Teatavatel juhtudel võib muutmise protsent olla 20. Kui seadmed seda võimaldavad, võib suurima lubatud võimsuse reguleerimise kiirusel muuta võimsust ka siis, kui see on alla 60% või üle 90% nimivõimsusest.

(4) Elektriüliku ja tuulepargi väljastatavat aktiivvõimsust reguleeritakse kiirusega vähemalt 8% nimivõimsusest minutis, kui tuuleolud seda võimaldavad. Sellel kiirusel peab võimsus olema muudetav 30% ulatuses vahemikus 20–100% seadme nimivõimsusest

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 28. Võimsuse reguleerimisvõime süsteemihäiringu korral

(1) Tahkekütusel töötav soojusseade peab süsteemihäiringu korral võimaldama väljastatava võimsuse muutmist vähemalt 5% ulatuses nimivõimsusest vahemikus 50–90% seadme nimivõimsusest. Poole eespool nimetatud võimsusest peab saavutama 10 sekundi jooksul, kui seadmel ülekuumendi puudub, või 30 sekundi jooksul, kui on paigaldatud üks ülekuumendi. Kui seadmel on rohkem kui üks ülekuumendi, on lisaülekuumendist tingitud ajakonstandi tõttu lubatud viivitus.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Vaheltvõttudega turbiin peab võrguhäiringu ajal võimaldama suurimat kondensatsioonivõimsust 15 minuti jooksul soojusvõimsuse juhtimisega kondensaatorisse.

(3) Kui varem kokkulepitud reservi kasutamine elektrisüsteemis tavaolukorda ei taasta, on süsteemihalduril õigus nõuda, et tootjad kohandaksid tootmise piirkonna tarbimisele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatata tootmiseseadmete võimsuse reguleerimisvõime peab süsteemihäiringu korral vastama §-s 27 esitatud nõuetele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

4. peatükk

SÜSTEEMIHOLDURI JA NAABERRIIKIDE ASJAOMASTE ETTEVÕTJATE TEHNILISE KOOSTÖÖ TINGIMUSED

§ 29. Süsteemihalduri tegevus ühendelektrisüsteemis

(1) Süsteemihaldur tagab ühendelektrisüsteemis bilansikoostöö.

(2) Elektrienergia import teistest elektrisüsteemidest ja eksport teistesse elektrisüsteemidesse ning transiit põhivõrguettevõtja elektrivõrgu kaudu on lubatud sellisel määral ning sellistel tingimustel, mis otse ei kahjusta riigi elektrisüsteemi, ei tekita lisapiiranguid elektri sisetarbimisele ega halvenda riigi elektrisüsteemi tarbijate varustuskindlust ja elektrienergia kvaliteeti.

(3) Süsteemihaldur tagab põhivõrgu ohutu ja töökindla toimimise ühendsüsteemis.

§ 30. Süsteemi talitluse juhtimine ühendsüsteemis

(1) Kui süsteem talitleb ühendsüsteemis ja kui lepingutega on osa ühendsüsteemi talitluse korraldamisest antud ühendsüsteemi operaatori korraldada, on ühendsüsteemi korraldamise lepingulistel ülesannetel esimus süsteemi talitluse korraldamise ülesannete ees ja süsteemihaldur täidab esmajoones ühendsüsteemi operaatori korraldusi.

(2) Ühendsüsteemis talitleva elektrisüsteemi stabiilsusega seotud tehnikaküsimused lahendab süsteemihaldur koostöös ühendsüsteemi operaatoriga.

(3) Koostööd tehes järgivad süsteemihaldur ja naaberriikide asjaomased ettevõtjad keskkonnanõudeid.

§ 31. Võimsuse ja energia reservid

- (1) Avariireerv on ette nähtud süsteemi tootmisvõimsuse või ülekandevõimsuse ootamatu väljalangemise asendamiseks. Ühend süsteemis määratakse süsteemidevahelise avariireervi jaotus asjakohaste lepetega.
- (2) Reguleerimisreserv on ette nähtud süsteemi bilansi tagamiseks.
- (3) Süsteemihaldur võib osta võimsuse reserve ühend süsteemi naaberelektrisüsteemidest. Ostukulud jaotatakse ühend süsteemi elektrisüsteemide vahel omavahelisel kokkuleppel.
- (4) Süsteemi reguleerimis- ja avariireervi suurus ja nende kasutamise kord määratakse elektrisüsteemidevaheliste lepingutega.
- (5) Süsteemidevahelise reservide hankimise ja kasutamise tagab süsteemihaldur.

5. peatükk **VÕRGUGA ÜHENDAMINE JA TARBIMIS- VÕI TOOTMISTINGIMUSTE MUUTMINE**

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 32. Liitumistaotluse esitamine ja liitumislepingu sõlmimine

- (1) Võrguga ühendamiseks esitab liituja võrguettevõtjale liitumistaotluse ning järgmised andmed ja dokumendid:
 - 1) käesoleva määruse lisas 2 nimetatud andmed;
 - 2) detailplaneeringu otsuse koopia või projekteerimistingimused, mille kohaselt on liituja elektripaigaldis kooskõlas planeeringu maakasutus- ja ehitustingimustega või projekteerimistingimustega. Dokumentides esitatakse enne liitumispunkti asuvate kõigi elektripaigaldiste andmed. Avalikku veekogusse rajatava tuuleelektrijaama liitumistaotlusega esitatakse käesolevas punktis nimetatud dokumentide asemel hoonestusluba;
 - 3) «Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses» nimetatud otsustaja tehtud otsuse koopia, mis tõendab, et keskkonnamõju on hinnatud, või mille kohaselt ei ole vaja keskkonnamõju hinnata;
 - 4) dokumendid, mis kinnitavad, et tarbijal, kes soovib liituda jaotusvõrguga, on õiguslik alus kasutada kinnistut või ehitist, kus asub tema elektripaigaldis.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud andmeid ja dokumente ei esitata, kui madalpingevõrguga liitumine või tarbimis- või tootmistingimuste muutmine ei eelda uue liitumispunkti ehitamist või lisatootmiseadme paigaldamist.
- (3) Elektripaigaldise ühendamiseks võrguga või toimiva võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks väljastab võrguettevõtja liitumistaotluse alusel lepingupakkumise, mis sisaldab «Elektrituruseaduse» §-s 87 sätestatud tingimusi, eelkõige:
 - 1) liitumis- ja mõõtepunkti asukoht;
 - 2) liitumistasu või liitumistingimuste muutmise tasu suurus ja tasu maksmise tingimused;
 - 3) võrguga ühendamise või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tähtaeg ja muud tingimused;
 - 4) liitumislepingu muutmise ja lõpetamise tingimused;
 - 5) muud tingimused, mis on kooskõlas käesoleva määrusega.
- (4) Põhivõrguga saab liituda nimipingel 110 kV või 330 kV.
- (5) Võrguga ühendamise või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise korral määrab võrgu konfiguratsiooni ja tehnilised parameetrid võrguettevõtja. Kui võrguga ühendatakse korterelamu või kui muudetakse selle tarbimistingimusi, määrab võrguettevõtja tehnilised tingimused mõõteseadmete paigaldamise võimaldamiseks.
- (6) Korterite tarbimistingimuste muutmise kooskõlastab korterivaldaja elamu omaniku või valdajaga, kes vajaduse korral esitab võrguettevõtjale liitumistaotluse elamu tarbimistingimuste muutmiseks.
- (7) Jaotusvõrguettevõtja väljastab liitumislepingu pakkumise liitumistaotluse saamisest alates 30 päeva jooksul ja põhivõrguettevõtja 90 päeva jooksul, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Kui jaotusvõrguettevõtja pakkumise tegemine sõltub põhivõrguettevõtja toimingust, väljastab jaotusvõrguettevõtja lepingupakkumise toimingute tegemisest alates 30 päeva jooksul.
- (8) Liitumislepingu pakkumine kehtib selle väljastamisest alates 60 päeva, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(9) Liitumisleping on sõlmitud, kui võrguettevõtja saab hiljemalt liitumislepingu pakkumise kehtivuse viimasel päeval kätte pakkumisega nõustumuse ning kui liituja on võrguettevõtjale koos liitumistaotlusega esitanud käesolevas paragrahvis nimetatud andmed ja dokumendid.

(10) Põhivõrguettevõtjaga sõlmitud liitumislepingu tähtajad on järgmised:

- 1) liitumislepingu esimene osamakse tehakse lepingu sõlmimisest alates 60 päeva jooksul. Esimene osamakse on 20% lepingus ettenähtud esialgsest liitumistasust;
- 2) teine osamakse on 50% liitumislepingus ettenähtud esialgsest liitumistasust ja makse tasutakse liitumispunkti ehituse hanke võitja väljakuulutamisel alates 20 päeva jooksul. Võrguettevõtja esitab kliendile arve hanke võitja väljakuulutamisel alates viie tööpäeva jooksul;
- 3) kolmas osamakse moodustab ülejäänud osa tegelikest kuludest, millest on maha arvatud käesoleva lõike punktide 1 ja 2 kohaselt tasutud summad. Osamakse tasutakse liitumispunkti valmimisest alates 45 päeva jooksul ning võrguettevõtja esitab kliendile arve liitumispunkti valmimisest alates 30 päeva jooksul.

(11) Liitumislepingu ja võrgulepingu võib sõlmida samal ajal.

(12) Kui tootja ei ole liitumispunkti valmimisest alates kolme aasta jooksul oma elektripaigaldist võrguga ühendanud, on liitumisleping lõppenud. Liitujale tagastatakse liitumismaksud, millest arvatakse maha võrguettevõtjal liitumisega tekkinud kulutused, ning võrgu vabanenud läbilaskevõime võõrandatakse põhivõrguettevõtja korraldataval avalikul enampakkumisel. Pakkumistuludest kaetakse võrguettevõtja liitumispunkti väljaehitamise kulud ja ülejäänud summa saab liituja, kellele kuulub liitumisõigus. Tagastatavast summast arvatakse maha liitumispunkti võõrandamise kulu, mis on 5% esialgsest liitumistasust. Kui avaliku enampakkumise tulemusi ei kinnitata, võivad turuosalisel esitada võrgu vabanenud läbilaskevõime kohta võrguettevõtjale liitumistaotlusi.

(13) Liituja soovil väljastab võrguettevõtja talle liitumise tehnilised tingimused, kus on andmed eeldatava liitumistasu, elektrisüsteemiga ühendatud elektrijaamade ja elektrivõrgu läbilaskevõime kohta ning elektrisüsteemi olukorda käsitlevad muud andmed.

(14) Võrguettevõtja esitab tootja liitumise kohta oma veebilehel järgmised andmed:

- 1) liitumispakkumise väljastamise kuupäev ja pakkumise kehtimise aeg;
- 2) liitumislepingu sõlmimise kuupäev ja lepingu kehtimise aeg;
- 3) liitumispunkti asukoht ja liitumispinge;
- 4) elektrijaama nimi;
- 5) elektrijaama tüüp;
- 6) liitumisvõimsus;
- 7) võrku lülitamise aeg.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 32¹. Kuni 5 MW_{el} võimsusega koostootmiseadme võrguga ühendamise erisused

(1) Kui liitumistingimused väljastatakse tootjale, kes kasutab tootmiseks kuni 5 MW_{el} võimsusega koostootmiseadet (edaspidi *väikekoostootja*), ei arvesta põhivõrguettevõtja liitumispakkumist koostades või jaotusvõrguettevõtja liitumispakkumist kooskõlastades teistele tootjatele väljastatud liitumispakkumisi ega tootmisvõimsusi, mille kohta on sõlmitud liitumisleping, kuid mille lepingujärgne või põhivõrguettevõtjale teada olev elektrivõrku lülitamine on kavandatud hilisemaks ajaks, kui on märgitud väikekoostootja tootmiseadmel.

(2) Kui väikekoostootja tootmiseadme elektrivõrguga ühendamine mõjutab liitumislepingu sõlminud tootja liitumisvõimsust, loob põhivõrguettevõtja väikekoostootjale liitumiseks lisavõimsuse. Sel juhul arvatakse liitumiskulude hulka ka need kulud, mis tekivad juhul, kui võrgu arenduskohustus täidetakse liitumisest tingituna enne tähtaega. Arenduskohustuse täitmise kulusid ei arvata liitumistasu hulka, kui võrguettevõtja on asunud arenduskohustust täitma enne liitumistaotluse esitamist. Lõplik liitumistasu määratakse liitumispakkumises.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 32². Kuni 200 kW_{el} võimsusega elektrijaama võrguga ühendamise erisused

(1) Kui liitumistingimused väljastatakse tootjale, kes kasutab kuni 200 kW_{el} võimsusega elektrijaama (edaspidi *pisitootja*), ei arvesta põhivõrguettevõtja liitumispakkumist koostades või jaotusvõrguettevõtja liitumispakkumist kooskõlastades teistele tootjatele väljastatud liitumispakkumisi ega tootmisvõimsusi, mille kohta on sõlmitud liitumisleping, kuid mille lepingujärgne või põhivõrguettevõtjale teada olev elektrivõrku lülitamine on kavandatud hilisemaks ajaks, kui on märgitud pisitootja tootmiseadmel.

(2) Kui pisitootja tootmiseadme elektrivõrguga ühendamine mõjutab liitumislepingu sõlminud tootja liitumisvõimsust, loob põhivõrguettevõtja pisitootjale liitumiseks lisavõimsuse. Sel juhul arvatakse liitumiskulude hulka ka need kulud, mis tekivad juhul, kui võrgu arenduskohustus täidetakse liitumisest tingituna enne tähtaega. Arenduskohustuse täitmise kulusid ei arvata liitumistasu hulka, kui võrguettevõtja on asunud arenduskohustust täitma enne liitumistaotluse esitamist. Lõplik liitumistasu määratakse liitumispakkumises.

(3) Kui võrguga ühendatakse tootmiseks taastuvat energiaallikat kasutatav seade, mille võimsus on alla 15 kW, ei pea seda põhivõrguettevõtjaga kooskõlastama.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 33. Liitumistasuja tarbimis- või tootmistingimustemuutmise tasu

(1) Võrguga ühendamise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetavat tingimuste muutmise tasu arvutades lähtub võrguettevõtja selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest. Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu võib põhineda keskmistel kuludel. Võrguettevõtja võib liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutamiseks kasutada kindlaid kulukomponente arvestavaid valemeid.

(2) Võrguettevõtja võetud summaarne liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu ei või aasta lõikes olla suurem kui liitumislepingute täitmiseks tehtud kulutused.

(3) Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka arvatakse uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks vajalikud kulud, sealhulgas uute elektripaigaldiste ehitamise ja olemasolevate elektripaigaldiste ümberehitamise kulud.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 34. Liitumispunkti asukoht ja kirjeldus

(1) Kui ei lepita kokku teisiti, siis asub jaotusvõrgu madalpingevõrguga (kuni 1000 V) liitumise korral liitumispunkt:

- 1) liitujale kuuluva kinnistu vahetus läheduses või kinnistul asuvas liitumiskilbis;
- 2) kaablivõrgu transiitkilbi kõrvale paigaldatud liitumiskilbis või liituja kinnistul või kinnistu piiril asuva alajaama jaotusseadmes;
- 3) hoone liitumiskilbis.

(2) Kui ei lepita kokku teisiti, siis asub jaotusvõrgu keskpinge võrguga (üle 1000 V) liitumise korral liitumispunkt alajaama jaotusseadmes või õhuliinimastil.

(3) Kui jaotusvõrguettevõtjaga on alla 1000 V pingega olemasoleva liitumispunkti asukoht dokumendiga määramata, asub liitumispunkt:

- 1) õhuliinilt toitmise korral toite poolt esimestel isolatoritel, mis asuvad hoonel või torupüstikul. Sel juhul on püstik ja isolatorid tarbija elektripaigaldise osa ja ühendusklemmid või -bandaazid kuuluvad võrguettevõtjale;
- 2) tarbija elektripaigaldisse kuuluva kaabli ja võrguettevõtja õhuliini ühenduse kohas. Sel juhul kuuluvad ühendusklemmid või -bandaazid võrguettevõtjale;
- 3) kaablivõrgu transiitkilbis või alajaama jaotusseadmes ning kaabel ja kaablikingad on tarbija elektripaigaldise osa;
- 4) kaablivõrgus korterelamu peakilbis peakaitsme elamupoolsetel klemmidel.

(4) Põhivõrguga liitumise korral asub liitumispunkt alajaama seadmes.

(5) Tarbija või turuosaline, kes «Elektriturseaduse» § 22 lõike 1¹ kohaselt ei vaja võrguteenuse osutamiseks tegevusluba, võib põhivõrguga liituda ainult selle jaotusvõrguettevõtja nõusolekul, kelle teeninduspiirkonnas liituja elektripaigaldis asub.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 35. Võrguühenduse tagamine

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Võrguettevõtja tagab liitumislepingu kohase võrguühenduse olemasolu, kui võrguühenduse kasutamise kohta on sõlmitud kehtiv võrguleping ega esine võrguteenuse osutamisest keeldumise aluseid, eelkõige siis, kui liituja elektripaigaldis vastab «Elektriohutuseseadusest» tulenevatele nõuetele.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Kui liituja võtab elektripaigaldise esmakordselt kasutusele või kui elektripaigaldise tarbimistingimusi muudetakse, esitab liituja «Elektriohutuseseaduses» ettenähtud elektripaigaldise kasutuselevõtu teatise võrguettevõtjale, kelle võrguga elektripaigaldis ühendatakse.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 36. Pingesüsteemi muutmise

(1) Kui pingesüsteemi muutmise madalpingel (kuni 1000 V) algatab võrguettevõtja ja tarbija soovib kasutada võrguteenuseid uuel pingesüsteemil, peab tarbija tagama oma elektripaigaldise nõuetekohasuse ja kohandama selle uuele pingesüsteemile. Kui tarbija ei soovi pingesüsteemi muuta, on tal õigus kasutada võrguteenuseid endisel pingesüsteemil.

(2) Kui pingesüsteemi muutmise kesk- ja kõrgepingel (üle 1000 V) algatab võrguettevõtja, peab tarbija tagama oma elektripaigaldise nõuetekohasuse ja kohandama selle uuele pingesüsteemile ning võrguettevõtja kannab sellega seotud põhjendatud kulud.

(3) Tarbija algatusel pingesüsteemi muutmine on tarbimis- või tootmistingimuste muutmine.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 37. [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 38. [Kehtetu - RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

6. peatükk MÕOTMINE

§ 39. Alla 1000 V pingel elektri tarbimise korral mõõteseadme suhtes kohaldatavad nõuded

(1) Võrguettevõtja mõõdab alla 1000 V pingel tarbijale elektrit järgmiselt:

1) kui tarbija liitumispunkti kaitse on kuni 63 A, peab mõõtesüsteem võimaldama mõõta aktiivenergiat kilovatt-tundides. Alates 1. jaanuarist 2017. a peab mõõtesüsteem võimaldama aktiivenergiat mõõta kauglugemisseadmega;

2) kui tarbija liitumispunkti kaitse on suurem kui 63 A, peab mõõtesüsteem võimaldama aktiivenergiat (kWh) mõõta ühesuunaliselt. Vajaduse korral võib mõõta reaktiivenergiat (kvarh) kahe-suunaliselt. Alates 1. jaanuarist 2013. a peab mõõtesüsteem võimaldama mõõta aktiivenergiat ja reaktiivenergiat kauglugemisseadmega. Reaktiivenergia mõõtmise nõue ei kehti korterelamu ega korteriühistu kohta, kus lõpptarbija on koduklient;

3) kui võrguga on ühendatud tootmiseade, peab mõõtesüsteem võimaldama kauglugemisseadmega kahe-suunaliselt mõõta nii aktiivenergiat kui ka reaktiivenergiat.

(2) Mõõtesüsteem peab alates 1. jaanuarist 2017. a võimaldama korteris mõõta aktiivenergiat kauglugemisseadmega.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 40. Üle 1000 V pingel elektri tarbimise korral mõõteseadme suhtes kohaldatavad nõuded

(1) Võrguettevõtja paigaldab üle 1000 V pingel elektrienergia tarbijale mõõtesüsteemi, mis võimaldab kahe-suunaliselt mõõta aktiivenergiat (kWh) ja reaktiivenergiat (kvarh).

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mõõtesüsteem peab võimaldama alates 1. jaanuarist 2013. a mõõta energiat kauglugemisseadmega.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

§ 41. Tootja mõõteseadmete suhtes kohaldatavad nõuded

(1) Võrguettevõtja paigaldab üle 100 kW netovõimsusega tootjale mõõtesüsteemi, mis võimaldab kauglugemisega mõõta:

- 1) kahe-suunaliselt aktiivenergiat (kWh);
- 2) kahe-suunaliselt reaktiivenergiat (kvarh);
- 3) võimsust (kW);
- 4) kahe-suunaliselt reaktiivvõimsust (kvar).

(2) Võrguettevõtja paigaldab alla 100 kW netovõimsusega tootjale mõõtesüsteemi, mis võimaldab kauglugemisega mõõta kahe-suunaliselt aktiivenergiat (kWh).

(3) Tootja tagab elektri jaamas toodetava või tarbitava elektrienergia mõõtmise energialiikide kaupa.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 42. Mõõtmise erisused

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(1) Kui võrguteenuste ja elektrienergia tarbimist mõõdetakse mujal kui liitumispunktis, määrab võrguettevõtja osutatud võrguteenuste mahu ja tarbitud elektrienergia koguse arvutuse järgi.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arvutus põhineb mõõdetud võrguteenuste ja elektrienergia kogustel, mõõtepunkti ja liitumispunkti vahelise võrgu aktiivtakistusel ning mõõteseadme ja liitumispunkti vaheliste elektripaigaldiste tehnilistel parameetritel.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(3) Korterelemutes põhineb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arvutus liitumispunktis ja mõõtepunktides mõõdetud võrguteenuste ja elektrienergia kogustel ja nende vahel.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(4) Mõõtmiskohustus on võrguettevõtjal, kelle ettevõtte on elektrisüsteemis tehniliste parameetrite poolest kõrgemal tasemel. Võrdse taseme korral määrab mõõtmiskohustuse süsteemihaldur.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(5) Võrguettevõtja võib kasutusele võtta tariifjuhtimiskellasid, mis tõendatult vastavad standardi EVS-EN 62054-21 nõuetele. Tõendusmaterjaliks on:
1) tootja vastavusdeklaratsioon või
2) selleks pädeva akrediteeritud kalibreerimislabori, akrediteeritud inspekterimis- või sertifitseerimisasutuse vastavusotsus.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(6) Võrguettevõtja peab kasutusel olevad tariifjuhtimiskellad pärast kellasisese toiteelemendi vahetust või kella remonti esitama kalibreerimisele akrediteeritud kalibreerimislaborisse. Kalibreerimistunnistus peab muu hulgas sisaldama otsust tariifjuhtimiskella vastavusest või mittevastavusest standardi EVS-EN 62054-21 täpsusnõudele.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(7) Alates 1. jaanuarist 2013. a peab kauglugemisseade võimaldama järgmist:
1) andmesidevõrgu kaudu edastada võrguettevõtjale vähemalt üks kord ööpäevas igal kauplemisperioodil registreeritud mõõteandmeid;
2) tagada turuosalise ja võrguettevõtja kokkulepitud isiku juurdepääs võrguettevõtja salvestatud mõõteandmetele, mis on nimetatud käesoleva lõike punktis 1.
[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(8) Kui tarbija on selleks soovi avaldanud, esitab võrguettevõtja tarbijale tema tarbimisandmed lisas 4 toodud andmevahetuse vormi kohaselt.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 43. Mõõtesüsteemi asendamine

(1) Kortereleamu korteri elektrienergia mõõtesüsteemi vahetab vajaduse korral välja võrguettevõtja, kui energiat müüakse otse korteri valdajale.

(2) Kui elamu omanik soovib hakata arveldama ühe mõõtesüsteemi kaudu, peab ta võimaldama võrguettevõtjale kuuluva mõõtesüsteemi ettevõtjal ära võtta.

(3) Kui tarbijale kuuluva mõõtesüsteemi taatlemise tähtaeg on lõppenud, asendab võrguettevõtja selle mõõtesüsteemi temale kuuluva mõõtesüsteemiga oma kulul.

7. peatükk

[Kehtetu - RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

§ 44.–§ 45. [Kehtetud - RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

7¹. peatükk TURUOSALISTE ANDMEVAHETUS

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45¹. Andmevahetus

Turuosaliste andmevahetus toimub andmevahetusplatvormi (edaspidi *AVP*) kaudu.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45². EIC-kood

(1) EIC-kood (*European identification code*) on unifitseeritud kodeerimissüsteemi alusel turuosalisele või mõõtepunktile määratud unikaalne identifikaator, mis on vajalik elektriturul tegutsevate turuosaliste kohta käiva infovahetuse automatiseerimiseks.

(2) Mõõtepunkti EIC-kood on mõõtepunkti defineeriv unikaalne märgikombinatsioon, mille määramiseks eraldab süsteemihaldur jaotusvõrguettevõtjale või liinivaldajale koodivahemiku.

(3) Turuosalise EIC-kood on turuosalist defineeriv unikaalne märgikombinatsioon, mille määrab süsteemihaldur. Füüsilise isiku puhul on EIC-koodi määramisel aluseks isikukood, juriidilise isiku puhul äriregistri kood, isiku- või äriregistri koodita isiku puhul muu unikaalne dokumendi number.

(4) EIC-koodide register asub AVP-l.

(5) EIC-koodi väljastab igale turuosalisele AVP.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45³. Mõõtepunkti tehnilised andmed

Mõõtepunkti tehnilised andmed sisaldavad järgmist teavet:

- 1) mõõtepunkti EIC-kood;
 - 2) mõõtepunkti tüüp (reaalne või virtuaalne);
 - 3) andmed mõõtepunkti suhtes sõlmitud võrgulepingu või liinivaldaja puhul võrgu kasutamise lepingu kehtivuse ja osalise kohta ning märke selle kohta, kas tegemist on väiketarbijaga;
 - 4) mõõtepunkti asukoha aadress;
 - 5) andmed selle kohta, kas mõõtepunkt on võrguettevõtja teeninduspiirkonna piirimõõtepunkt;
 - 6) andmed selle kohta, kas võrguühendus on sisse või välja lülitatud.
- [RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45⁴. Mõõteandmed

(1) Mõõtepunkti kohta, kus aktiivenergiat mõõdetakse kahesuunaliselt, esitab võrguettevõtja AVP-le kahesuunalised tunnipõhised aktiivenergia koguste mõõteandmed. Ülejäänud mõõtepunktide kohta esitavad võrguettevõtjad ühesuunalised tunnipõhised aktiivenergia tarbimisandmed.

(2) Kui mõõtesüsteem ei mõõda aktiivenergia koguseid tunnipõhiselt, jaotab võrguettevõtja aktiivenergia koguse tunnipõhiseks Konkurentsiameti kooskõlastatud tüüpkoormusgraafikut kasutades.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45⁵. Andmete esitamine andmevahetusplatvormile

- (1) Võrguettevõtja või liinivaldaja edastab AVP-le iga oma mõõtepunkti kohta järgmised andmed:
- 1) paragrahvis 45³ nimetatud mõõtepunkti tehnilised andmed;
 - 2) võrgulepingu või liinivaldaja puhul võrgu kasutamise lepingu sõlminud osalise äriregistri kood või füüsilise isiku puhul isikukood;
 - 3) andmete esmakordse esitamise korral avatud tarnija EIC-koodi;
 - 4) tehnilised andmed;
 - 5) muudatused varem edastatud andmetes;
 - 6) tunnipõhised kahesuunalised mõõteandmed.

(2) Võrgu- või liinikadude energiakoguste tunnipõhiste andmete edastamiseks AVP-le moodustab võrguettevõtja või liinivaldaja virtuaalse mõõtepunkti.

(3) Avatud tarnija edastab AVP-le andmed selle turuosalise elektrilepingu kehtivusaja kohta, kellele ta osutab avatud tarne teenust.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 45⁶. Andmete saamine andmevahetusplatvormilt

(1) Võrguettevõtjal ja liinivaldajal on õigus AVP kaudu saada järgmisi andmeid:

- 1) mõõtepunkti avatud tarnija EIC-kood;
- 2) avatud tarnija vahetuse korral uue avatud tarne lepingu kehtivuse aeg.

(2) Avatud tarnijal on õigus AVP kaudu saada avatud tarnijaga elektrilepingu sõlminud turuosalise või talle AVP kaudu selleks õiguse andnud turuosalise kohta järgmisi andmeid:

- 1) turuosalise mõõtepunkti tehnilised andmed;
- 2) teave turuosalise mõõtepunktiga seotud avatud tarne lepingute kehtivusaja kohta;
- 3) viimase 12 kuu tunnipõhised mõõteandmed.

(3) Tarbijal on õigus AVP kaudu saada järgmist informatsiooni:

- 1) tarbija sõlmitud võrguteenuse lepingu või liinivaldaja puhul võrgu kasutamise lepingu kehtivusaja ja selle võrguettevõtja või liinivaldaja nimetuse kohta, kellega leping on sõlmitud;
- 2) tarbija mõõtepunktides sõlmitud avatud tarne lepingute kehtivusaja ja lepingu osalise nimetuse kohta;
- 3) selle võrguettevõtja või võrguettevõtja nimetatud tegevusloaga müüja nimetuse kohta, kes tarbijale üldteenust osutab;
- 4) tarbijaga seotud mõõtepunktides mõõdetud elektrienergia koguste kohta;
- 5) nende avatud tarnijate kohta, kellele tarbija on andnud õiguse oma tarbimisandmete nägemiseks ning kes on tarbija andmeid pärinud.

(4) Avatud tarnija vahetamisega seotud andmevahetus toimub AVP kasutamise ja sellega liitumise tehnilises juhendis (edaspidi *AVP tehniline juhend*) esitatud protseduuri kohaselt.

(5) Avatud tarnija peab enne avatud tarne lepingu sõlmimist AVP kaudu kontrollima, kas turuosalisel on õigus kõnealuse mõõtepunkti suhtes tarnijat vahetada.

(6) Tarbijal on õigus saada AVP-st XML-formaadis tasuta digitaalselt temaga seotud mõõtepunktide andmeid riigi infosüsteemi andmevahetuskähi kaudu teise infosüsteemi.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013, lõiget 6 kohaldatakse alates 01.04.2013]

§ 45⁷. Avatud tarne seotud andmevahetus

(1) Võrguettevõtja ja liinivaldaja teeb tarbimiskohaga seotud kohtloetavate mõõtepunktide mõõteandmed eelmise kalendrikuu kohta AVP-le kättesaadavaks iga kuu üheksandaks päevaks.

(2) Võrguettevõtja ja liinivaldaja esitab AVP-le igal tööpäeval eelmise päeva või päevade kohta esialgsed mõõdetud andmed nende mõõtepunktide kohta, kus mõõtmine toimub kauglugemise teel. Lõplikud andmed esitatakse iga kuu viiendaks päevaks.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

8. peatükk BILANSIVASTUTUS

1. jagu Bilansihalduse korraldus

§ 46. Bilansivastutuse struktuur

(1) Turuosaline võib avatud tarnijat vahetada kalendrikuu vahetudes. Uus avatud tarnija edastab AVP-le teate avatud tarnija vahetuse kohta vähemalt 21 päeva enne kalendrikuu vahetust.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Bilansihaldur esitab süsteemihaldurile bilansi selgitamiseks ja AVP pidamiseks vajaliku informatsiooni oma avatud tarnete ahela kohta. Kui tegevust alustab uus bilansihaldur või kui turuosalise bilansihaldur vahetub, teatab bilansihaldur sellest süsteemihaldurile.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) [Kehtetu - RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

§ 47. Bilansihalduri sidevahendid

Bilansihaldur kasutab sidevahendeid, mis võimaldavad süsteemihalduril temaga ühendust võtta kogu ööpäeva. Bilansihalduri sidevahendid on:

1) telefon;

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

2) mobiiltelefon;

3) e-post.

4) [kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 48. Bilansihalduri kohustused

(1) Bilansihaldur edastab süsteemihaldurile teavet bilansilepingu sätete ja süsteemihalduri korralduste kohaselt. Teave edastatakse elektrooniliselt, kui bilansilepingus ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Bilansihaldur edastab süsteemihaldurile andmed järgides AVP tehnilist juhendit ja bilansilepingus sätestatud. [RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Kui bilansihalduri bilans ei ole tasakaalus, on ta kohustatud süsteemihalduri nõudmisel viivitamata näitama, kuidas bilans tagatakse. Süsteemihalduri nõudmisel peab bilansihaldur alustama tegevust, mis tema bilansi tasakaalustab.

(4) Bilansihaldur ei tohi ettekavatsetult bilansienergiat kasutada.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 49. Bilansihalduri aruandlus

(1) Teabe edastamine süsteemihaldurile toimub vastavalt bilansilepingus sätestatule ja süsteemihalduri korraldustele. Teave edastatakse elektrooniliselt, kui bilansilepingus ei ole sätestatud teisiti.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(2) Andmevahetus toimub AVP tehnilise juhendi ja bilansilepingu kohaselt.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 50. Bilansi planeerimine

(1) Määratud tarne pooled teevad nende kokkulepitud määratud tarded avatud tarnijale ja bilansihaldurile selle kehtestatud korra kohaselt teatavaks vähemalt üks tund enne, kui bilansihaldur teatab süsteemihaldurile tema bilanssi mõjutavatest määratud tardedest.

(2) Piiriülese määratud tarne korral ei tohi tarded summaarne kogus ületada asjaomaste süsteemihaldurite poolt kauplemiseks antud vaba ülekandevõimsust piiril.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Bilansilepingus ettenähtud tähtaja jooksul esitab bilansihaldur süsteemihaldurile teabe, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) tootmise detailne plaan, millest on maha arvestatud elektriyaamade omatarve. Eraldi tuleb näidata kõikide üle 10 MW tootmisestruktuuride ja elektriyaamade tootmisplaanid, kõikide tuuleelektriyaamade detailsed tootmisplaanid liitumispunktide kaupa sõltumata nende võimsusest ning alla 10 MW tootmisestruktuuride ja elektriyaamade tootmise koondplaan;
 - 2) summaarne tarbimine bilansihalduri bilansipiirkonnas;
 - 3) koondandmed bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste ja teiste bilansihaldurite bilansipiirkondadesse kuuluvate turuosaliste vaheliste määratud tardedest kohta bilansihaldurite kaupa;
 - 4) koondandmed bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste ja teiste süsteemihaldurite bilansipiirkondadesse kuuluvate turuosaliste vaheliste määratud tardedest kohta bilansihaldurite kaupa;
 - 5) koondandmed bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste elektribörsi tardedest kohta.
- [RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) Bilansihaldurid esitavad süsteemihaldurile andmed nende bilanssi puudutavate määratud tardedest kohta. Kui bilansihaldurid on määratud tardedest kohta esitanud erisuguseid andmeid, teeb süsteemihaldur selle neile viivitamata teatavaks.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(5) Süsteemihaldur avaldab reaalajas oma veebilehel süsteemi kohta järgmist teavet:

- 1) kogutarbimine ja -tootmine;
 - 2) tootmine tuuleenergiast;
 - 3) süsteemidevaheline ülekandevõimsus;
 - 4) kasutatud ülekandevõimsus;
 - 5) ülekandesüsteemide katkestused;
 - 6) tootmisüksuste katkestused;
 - 7) informatsioon sageduse mõõtmise tulemuste kohta.
- [RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(6) Avatud tarnija võib nõuda, et tootjad, kelle tootmisestruktuuride koguvõimsus ületab 2 MW, esitavad talle süsteemihaldurile ettenähtud ajaks päeva tootmis- või tarbimisgraafiku prognoosi kauplemisperioodide kaupa. Prognoosis esitatakse eraldi andmed tuuleenergiast toodetud elektrienergia kohta.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

(7) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(8) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

2. jagu Bilansi selgitamine

§ 51. Bilansi selgitamise üldsätted

(1) Bilansiga seotud rahaliste arvelduste aluseks olev arvestusperiood on kalendrikuu, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(2) Kauplemisperiood on täistund. Päeva esimene tund on ajavahemik 00.00–01.00 ja viimane tund on ajavahemik 23.00–00.00.

(3) Bilansi selgitamise eesmärk on teha kindlaks turuosaliste vahelised elektrienergia tarned. Bilansi selgitamise tulemusena tehakse kindlaks turuosalise kauplemisperioodi avatud tarne suurus. Kauplemisperioodide kaupa selgitatakse kõigi «Elektrituru seaduses» nimetatud turuosaliste bilanss.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) Bilansihaldur kasutab bilansi selgitamiseks neid piiripunktide mõõtmisi, milles tema vastutab bilansi eest, ning neid mõõteandmeid, mille esitab asjaomane võrguettevõtja.

(5) Bilansi selgitamiseks mõõdetakse elektrienergiat perioodimõõtmisseadmega ja tehakse kindlaks määratud tarned. Bilansi selgitamiseks võib kasutada kombineeritud meetodit, mis põhineb mõõtmisel ja tüüpkoormusgraafiku kasutamisel, kui madalpingel talitleva liitumispunkti peakaitsme voolutugevus faasis ei ületa 63 A.

(6) Piiriülene tarne selgitatakse asjaomaste määratud tarnete alusel, millel on süsteemihaldurite kinnitus. Muu piiriülene elektrienergia loetakse süsteemihalduritevaheliseks bilansienergiaks.
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

§ 52. Bilansi selgitamine

(1) Süsteemi bilansi selgitamiseks liidetakse bilansihaldurite bilansienergia kogused, kauplemisperioodil ostetud ja müüdud asjaomaste süsteemihaldurite kinnitatud määratud tarnete kogused ning süsteemi bilansienergia. Saadav summa peab olema null.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Süsteemihaldur selgitab bilansihalduri ostetud või müüdud bilansienergia koguse, lähtudes bilansihalduri ja võrguettevõtjate edastatud infost ning süsteemihalduri ja bilansihalduri avatud tarnete ahelasse kuuluvate turuosaliste vahel kauplemisperioodil ostetud ja müüdud elektrienergia kogustest.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Avatud tarnija selgitab nende turuosaliste bilansi, kelle avatud tarnijana ta tegutseb.

§ 53. Bilansi selgitamisega seotud aruandlus

(1) Bilansi selgitamiseks edastatakse:
1) esmane teave bilansi selgitamise kohta;
2) täpsustav teave, mida kasutatakse esmase teabe kontrollimiseks.

(2) Kui selgub, et esmane teave ei ole õige, teeb süsteemihaldur koos bilansihalduriga ja teiste turuosalistega kindlaks õige teabe, mida kasutada bilansi selgitamisel.

§ 54. Bilansihalduri kauplemisperioodijärgne aruandlus

(1) Bilansi selgitamiseks vajalik esmane teave peab süsteemihaldurile olema AVP-st kättesaadav arvestusperioodi lõppemisest alates kümne päeva jooksul. Esmase teabena käsitatakse andmeid mõõtmistel põhinevate nende avatud tarnete kohta, mis kuuluvad bilansihalduri bilanssi.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Hanke ja avatud tarnete koguseid täpsustav teave esitatakse süsteemihaldurile arvestusperioodi lõppemisest alates kahe kuu jooksul.

(4) Mõõdetud tarnete täpsustamiseks peavad mõõteandmed olema süsteemihalduri käsutuses bilansilepingus ettenähtud tähtaja jooksul.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 55. Süsteemihalduri kauplemisperioodijärgne aruandlus

(1) Süsteemihaldur esitab bilansihaldurile bilansilepingus ettenähtud tähtaja jooksul kauplemisperioodi kohta järgmise teabe:

1) bilansihalduri mõõdetud elektritarnete summaarsed kogused;
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]
2) bilansihalduri määratud tarnete üldkogused, mille andmed on edastatud süsteemihaldurile;
3) kauplemisperioodi ajal süsteemihalduri ja bilansihalduri avatud tarnete ahelasse kuuluvate turuosaliste vahel tehtud tehingud;
4) bilansihalduri bilansienergia kogus ja hind.

(2) Lõplik teave edastatakse bilansihaldurile arvestusperioodi lõppemisest alates kolme kuu jooksul.

§ 56. Mõõdetud tarned

(1) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) [Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Jaotusvõrguettevõtja avatud tarnija tarne kogus jaotusvõrgus arvutatakse jaotusvõrgu piiriarvestite näitude kohaste tarnekoguste summa ja jaotusvõrguettevõtjalt saadud, teiste turuosaliste poolt selle jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnas mõõdetud tarnete vahena, millest on lahutatud jaotusvõrguettevõtja määratud tarnetena ostetud ja müüdüd elektrienergia kogused.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) Kui võrkudevaheline mõõtepunkt ei asetse võrkude piiril, võib mõõteandmed arvutada kahepoolset kokkulepitud valemi alusel.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 57. Bilansi selgitamise teabe kontrollimine ja vigade parandamine

(1) Süsteemihaldur, bilansihaldur ja turuosalise avatud tarnija saab bilansi selgitamiseks vajalike mõõtepunktide mõõteandmed AVP-lt.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Mõõdetud tarnetes ja määratud tarnetes avastatud vigade kohta saadud teave edastatakse turuosalistele, kelle bilans on vea parandamise tõttu muutunud.

(3) Võrku antud ja võrgust võetud elektrienergia koguste kohta esitatud andmete erinevuse tuvastamisel tegelikust tarbimisest või mõõtesüsteemi rikke korral korrigeerib võrguettevõtja või liinivaldaja esitatud mõõteandmeid ja edastab vastava teabe AVP-le. AVP edastab korrigeeritava perioodi mõõteandmed turuosalise avatud tarnijale.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) Mõõteandmeid korrigeeritakse tagasiulatuvalt kuni 12 kuud.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 58. Kombineeritult mõõtmise ja tüüpkoormusgraafiku kasutamine

(1) Kaugloetava mõõtesüsteemi puudumise korral arvutab võrguettevõtja turuosalise eelmisel kuul tarbitud elektrienergia koguse igaks kauplemisperioodiks kombineeritult mõõtmise ja tüüpkoormusgraafiku alusel.

(2) Kauplemisperioodide lõikes tarbimiskoguste arvutamisel lähtub võrguettevõtja või liinivaldaja kalendrikuu alguse ja lõpu kohta esitatud mõõtesüsteemi näitudest. Kui tarbija ei pea näite esitama või ei ole neid võrguettevõtja määratud ajaks esitanud, prognoosib võrguettevõtja asjaomase kalendrikuu tarbimise arvestades tarbimiskoha tüüpi ja senist või eeldatavat tarbimist.

(3) Võrguettevõtjal on õigus näitu korrigeerida, kui ta on tuvastanud, et tarbija esitatud näit või võrguettevõtja prognoosnäit ei vasta tegelikule tarbimisele või on tegemist mõõtesüsteemi rikkega. Korrigeeritud tarbimisandmed teeb võrguettevõtja kättesaadavaks AVP-le.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 58¹. Üldteenuse korras tarbitud elektrienergia tarbimiskoguse tasaarvestus

(1) Lähtudes § 57 ja § 58 lõike 3 alusel teostatud korrigeerimisest, esitab võrguettevõtja või tema nimetatud müüja tarbijale korrigeeriva arve üldteenuse raames müüdüd elektrienergia eest.

(2) Korrigeeritava perioodi üldteenuse raames müüdüd elektrienergia hinna maksumuse arvutab üldteenuse osutaja sellel perioodil üldteenuse korras müüdüd elektrienergia tunnipõhiste koguste ning elektribörsi Eesti hinnapiirkonnas avaldatud tunnipõhiste elektrihindade omavahel kaalutud keskmise hinna alusel. Arvutatavale hinnale lisatakse korrigeerimise perioodil kehtinud üldteenuse hinnale lisatud põhjendatud kulud ning mõistlik ärikasum.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 58². Korrektsiooniperiood ja arvete esitamine

(1) Kui § 58 lõike 3 kohaselt korrigeeritav periood on tagasiulatuvalt lühem kui üks aasta, esitab võrguettevõtja tarbijale korrigeeriva arve võrguteenus ja üldteenuse raames müüdüd elektrienergia eest. Elektrimüüja arvestab korrigeeritud elektrienergia tarbimiskogustega ja esitab tarbijale korrigeeriva arve elektrienergia eest.

(2) Elektrienergia korrigeeritud tarbimiskogustega arve esitatakse vastavalt korrigeeritaval perioodil kehtinud võrgulepingus ja elektrilepingus kehtinud hinnale või üldteenuse raames müüdüd elektrienergia hinnale.

(3) Kui turuosaline nõuab elektrienergia tarbimiskoguste korrigeerimist pikema perioodi kohta kui üks aasta, siis teeb korrektsiooni ja esitab tarbijale arve üht aastat ületava perioodi kohta võrguteenus ja elektrienergia

osas võrguettevõtja. Üht aastat ületava perioodi eest on elektrienergia korrigeeritud tarbimiskoguste hind võrguteenuste puhul korrigeerimisperioodil kehtinud võrguteenuse hind ja elektrienergia puhul vastava võrguettevõtja tegevuspiirkonnas korrigeerimisperioodil kehtinud üldteenuse hind.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 58³. Elektrienergia korrigeeritud tarbimiskoguste tasaarvestamine võrguettevõtja ja tarbija elektrimüüja vahel

(1) Võrguettevõtja teeb üks kord aastas kindlaks turuosalisele kombineeritud mõõtmist ja tüüpkoormusgraafikut kasutades arvatud elektrienergia tarbimiskoguste ja tegelikult tarbitud elektrienergia koguste vahe. Kui § 58 lõikes 2 sätestatud korra alusel fikseeritud elektrienergia tarbimiskogus on suurem kui tegelikult tarbitud kogus, siis võrguettevõtja maksab vahekoguse eest elektrimüüjale. Kui § 58 lõikes 2 sätestatud korra alusel fikseeritud elektrienergia tarbimiskogus on väiksem kui tegelikult tarbitud kogus, siis maksab elektrimüüja vahekoguse eest võrguettevõtjale.

(2) Lõikes 1 sätestatud korda rakendatakse, kui korrigeeritava perioodi kohta on bilanss selgitatud, kuid elektrimüüja on turuosalisega tasaarvestuse teinud. Kui bilanss on selgitamata, arvestatakse elektrienergia korrigeeritud tarbimiskogustega selgitatavas bilansis.

(3) Kui elektrienergia tarbimiskoguseid tuleb korrigeerida pärast bilansi selgitamist, siis võrguettevõtja ja elektrimüüja tasaarvestavad korrigeeritud tarbimiskogused, mille maksumus arvutatakse korrigeerimisperioodi elektribörsi Eesti hinnapiirkonna hinna alusel.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 59. Avatud tarne ahela katkemine

(1) Kui avatud tarne leping lõpeb, sõlmib avatud tarne teenust saanud turuosaline uue lepingu teise avatud tarnijaga hiljemalt eelmise lepingu lõppemise ajaks. Turuosaline teatab avatud tarne lepingu lõppemisest vähemalt üks kuu ette võrguettevõtjale, kelle võrguga tema elektripaigaldis on ühendatud.

(2) Kui avatud tarnete ahel katkeb ja turuosaline ei sõlmi uut avatud tarne lepingut, loetakse tema avatud tarnijaks võrguettevõtja, kelle võrguga tema elektripaigaldis on ühendatud, või selle võrguettevõtja nimetatud müüja.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 60. Bilansienergia eest tasumise kord

(1) Bilansi selgitamiseks esitab süsteemihaldur bilansihaldurile arvestusperioodi lõppemisest alates 15 päeva jooksul süsteemihaldurile esitatud esmaste andmete alusel koostatud bilansiaruande. Aruandes esitatakse andmed bilansihalduritele igas tunnis müüdüd ja bilansihaldurilt ostetud bilansienergia koguste ja arvatud bilansienergia hinna kohta.

(2) Koos bilansiaruandega esitab süsteemihaldur bilansihaldurile arve, kus on toodud summa, mis kuulub tasumisele eelmisel arvestusperioodil kaubeldud bilansienergia eest arvel näidatud maksetähtajaks. Tasumisele kuuluv summa väljendub bilansihalduri ja süsteemihalduri teineteiselt ostetud bilansienergia eest tasumisele kuuluvate summade vahena.

(3) Kui lõpliku bilansiselgituse käigus selgub, et bilansienergia kogused erinevad esialgselt selgitatud bilansienergia kogustest, millest tulenevalt muudetakse ka bilansiaruandes määratud bilansienergia koguseid või hinda, esitab süsteemihaldur bilansihaldurile andmete muutumise teate saamisest alates seitsme päeva jooksul täiendava arve või toimub vastava summa tasaarveldamine süsteemihalduri esitatavas järgmises arves.

3. jagu Bilansihalduri esitatavad garantiid

§ 61. Garantiid

(1) Süsteemihalduril on õigus nõuda bilansihaldurilt garantiisid, millega bilansihaldur tagab bilansilepinguga võetud kohustuste tingimusteta täitmise.

(2) Garantiid jagunevad püsi- ja muutgarantiiks. Iga bilansihalduri püsigarantii summa on 31 955 eurot. Muutgarantii suuruse määrab süsteemihaldur «Elektriturseaduse» § 20 lõigete 3–6 järgi. Garantii annab Eesti või Euroopa majandusruumi kuuluva riigi pank, millel on rahvusvaheline investeerimistaseme krediidireiting.
[RT I 2010, 60, 407- jõust. 01.01.2011]

(3) Bilansihaldur esitab püsigarantii ettenähtud ajal. Garantii peab kehtima vähemalt neli kuud pärast bilansilepingu lõppemist.

(4) Muutgarantii kantakse bilansihalduri poolt pangaülekandega süsteemihalduri spetsiaalsele deposiitkontole – garantiikontole. Bilansihaldur katab nimetatud ülekandega seotud kulud. Süsteemihaldur ei kompenseeri bilansihaldurile garantiikontole deponeeritud rahaga seotud kulusid ning süsteemihaldur tagastab bilansihaldurile tema poolt garantiikontole kantud raha eest panga poolt süsteemihaldurile makstavad intressid.

§ 62. Garantiide haldamine

(1) Süsteemihaldur kontrollib garantiide piisavust bilansi selgitamise käigus saadud teabe alusel.

(2) Kui bilansihaldur on garantiikontole üle kandnud väiksema summa, kui on ette nähtud käesoleva määruse § 61 lõikes 4, teatab süsteemihaldur sellest kohe bilansihaldurile ja nimetab lisasumma, mis tuleb süsteemihalduri garantiikontole üle kanda 15 päeva jooksul alates päevast, millal süsteemihaldur on väiksema summa ülekanemisest teada saanud.

(3) Bilansihaldur on kohustatud kandma süsteemihalduri nõutava lisasumma süsteemihalduri garantiikontole ettenähtud tähtaja jooksul.

(4) Kui bilansihaldur ei ole määratud tähtajaks süsteemihalduri nõutud garantiid andnud, on süsteemihalduril õigus bilansivastutuse leping lõpetada, kui ta on sellest vähemalt 30 päeva ette teatanud.

(5) Garantiid vabastatakse, kui bilansihaldur on täitnud süsteemihalduri ees kohustused, mis tulenevad bilansi tagamise kohustusest või bilansilepingust.

8¹. peatükk

AVATUD TARNIJA VAHETAMINE

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

1. jagu

Tarbimiskohaga seotud osalise vahetamine

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013 esimese jao pealkiri tunnistatakse

kehtetuks ning paragrahvid loetakse 8¹. peatüki paragrahvideks]

§ 62¹. Avatud tarnijate nimekiri

Süsteemihaldur avaldab oma veebilehel avatud tarnijate nimekirja, milles on järgmised andmed:

1) avatud tarnija nimi;

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

2) asukoha aadress;

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

3) sidevahendite numbrid;

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

4) äriregistri kood;

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

5) avatud tarnija EIC-kood.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62². Avatud tarnija vahetamine tarnelepingu katkemiseta

(1) Avatud tarnet saab ühes mõõtepunktis osutada üks tarnija, kes on turuosalise avatud tarnija «Elektrituruseaduse» § 44 lõike 1 mõistes. Määratud tarnet saab osta mitme müüja käest samal ajal.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Turuosaline saab avatud tarnijat vahetada tarbimiskoha mõõtepunkti kohta sõlmitud võrgulepingu alusel, kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed on õiged.

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(2¹) Kui avatud tarnija ütleb avatud tarne lepingu üles või lõpetab selle muul viisil, teatab ta sellest AVP-le ette vähemalt 21 päeva.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Kui turuosaline sõlmib uue avatud tarne lepingu, esitab avatud tarnija teabe võrguettevõtjale AVP kaudu vähemalt 21 päeva enne kalendrikuu vahetust ja lepingu kehtivuse algust. Teave peab sisaldama avatud tarne lepingu kehtivusaega ja nende mõõtepunktide EIC-koode, mille suhtes leping on sõlmitud.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(4) Võrguettevõtja kontrollib käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmete saamisest alates viie tööpäeva jooksul, kas lõikes 2 nimetatud tingimused on täidetud. Kui tingimused on täitmata, siis tarnija ei vahetu. Võrguettevõtja teatab tingimuste täitmisest või täitmata jätmisest uuele avatud tarnijale viivitamata ning tingimuste täitmise korral esitab talle mõõtepunkti või mõõtepunktide andmed süsteemihalduri veebilehel esitatud vormis. Võrguettevõtja teatab endisele avatud tarnijale uue avatud tarnija valimisest viivitamata.
[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(5) Avatud tarnija vahetub kalendrikuu vahetusel kell 00.00.
[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(6) Kui elektrienergiat mõõdetakse kombineeritult perioodimõõtmisseadme ja tüüpkoormusgraafiku alusel ning tarnija ei ole võrguettevõtjale teatanud oma tarbimiskohas tarbitud elektrienergia kogust, määrab võrguettevõtja või liinivaldaja avatud tarnija vahetumise aja elektriarvesti näidu, kasutades perioodimõõtmisseadet ja tüüpkoormusgraafikut.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(7) Kui elektrienergiat mõõdetakse kaugloetava mõõtesüsteemiga, fikseerib võrguettevõtja või liinivaldaja mõõtesüsteemi näidu avatud tarnija vahetumise hetkel.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62³. Tarbija vahetumine

(1) Tarbija vahetumise korral sõlmib uus tarbija oma tarbimiskoha mõõtepunkti kohta võrgulepingu ning avatud tarne lepingu. Ühe mõõtepunkti kohta saab sõlmida ühe võrgulepingu või liinivaldaja puhul võrgu kasutamise lepingu ja ühe avatud tarne lepingu.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(1¹) Võrgulepingu lõpetamise korral lõpeb avatud tarne leping võrgulepingu lõpetamise päeval kell 24.00.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Avatud tarnija esitab võrguettevõtjale § 62² lõikes 3 nimetatud informatsiooni ja teatab avatud tarne lepingu jõustumise päeva.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62⁴. Bilansihalduri vahetumine

(1) Avatud tarnija teavitab AVP-d bilansihalduri vahetumisest vähemalt 21 päeva ette.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Avatud tarnija võib bilansihalduri vahetada kalendrikuu vahetudes.
[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

§ 62⁵. Võrguettevõtja vahetumine

(1) Kui võrguettevõtja teeninduspiirkonna muutmise tulemusel satub turuosalise liitumispunkti asukoht teise võrguettevõtja teeninduspiirkonda, teatab võrguteenust osutav võrguettevõtja sellest vähemalt 30 päeva ette:

- 1) avatud tarnijale, kes osutab avatud tarne liitumispunktis, mille suhtes võrguettevõtja vahetub;
 - 2) turuosalisele, kelle võrguettevõtja vahetub;
 - 3) võrguettevõtja nimetatud müüjale.
- [RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(2) Teeninduspiirkonna muutmisest alates kehtivad turuosalise kohta uue võrguettevõtja võrguteenuste osutamise tüüptingimused ja võrgutasud.
[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(3) Võrguettevõtja teeninduspiirkonna muutmise tulemusel vahetatakse välja kõik uude teeninduspiirkonda üle tulevate mõõtepunktide EIC-koodid. AVP-l säilitatakse info vanade EIC-koodide ja uute EIC-koodide seoste kohta viis aastat.
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62⁶. Elektrienergia müük avatud tarne lepingu katkemise korral

(1) Võrguettevõtja või tema nimetatud müüja avaldab avatud tarne lepingu katkemise korral rakendatavad tüüptingimused oma veebilehel.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2) Kui turuosalise avatud tarne leping katkeb ja võrguettevõtja või tema nimetatud müüja osutab talle avatud tarne teenust elektrituruseaduse § 44 lõike 4¹ kohaselt, teatab võrguettevõtja sellest turuosalisele viivitamata, kuid hiljemalt kahe tööpäeva jooksul pärast seda, kui avatud tarne leping on katkenud.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(2¹) Kui üldteenust kasutav väiketarbija sõlmib uue avatud tarne lepingu, peab avatud tarnija AVP-d teavitama vähemalt 21 päeva enne kalendrikuu vahetust ja lepingu kehtivuse algust.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(3) Avatud tarne lepingu katkemise korral vahetub avatud tarnija lepingu katkemise päeval kell 00.00.

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

(4) Kui pärast avatud tarne lepingu katkemist sõlmitakse uus avatud tarne leping, vahetub avatud tarnija uue lepingu sõlmimisele järgneval päeval kell 00.00.

[RT I 2010, 16, 89- jõust. 25.04.2010]

2. jagu Turuosaliste andmevahetus

[Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62⁷. Avatud tarnega seotud andmevahetus

[Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

§ 62⁸. Andmevahetuse vorm

[Kehtetu - RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

9. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 63. Määruse jõustumine

(1) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

(2) Enne 1. juulit 2003. a tööd alustanud või renoveeritud elektrijaamadele kohaldatakse käesoleva määruse 3. peatükis sätestatud nõudeid alates 1. jaanuarist 2016. a. Elektrijaama renoveerimine on elektrijaama ümberehitamine, mille tulemusel elektrijaama talitus oluliselt muutub. Tulemust hindab süsteemihaldur.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(3) Pärast 1. juulit 2003. a tööd alustanud või renoveeritud elektrijaamale kohaldatakse käesoleva määrusega sätestatud lisanõudeid võrreldes liitumislepingu sõlmimise hetkel kehtinud võrgueeskirja redaktsiooniga kokkuleppel tootjaga.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(4) Käesoleva määruse § 32 lõikes 12 nimetatud aegumisperiood ei kehti enne käesoleva määruse jõustumist valminud liitumispunktide kohta.

[RT I 2010, 48, 295- jõust. 19.07.2010]

(5) Paragrahvi 45⁶ lõike 2 punktis 3 nimetatud kohtloetavate mõõteseadmete mõõteandmeid saab AVP-lt kuni 31. detsembrini 2012. a mõõdetud tarbimise kohta kuupõhiselt.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

(6) Paragrahvi 45⁶ lõiget 6 kohaldatakse alates 1. aprillist 2013. a.

[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]

[Lisa 1 Süsteemi töökindluse kriteeriumid](#)
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

[Lisa 2 Generaatorite tehnilised andmed](#)
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

[Lisa 3 Andmed tootmiseseadmete kohta](#)
[RT I 2007, 37, 255- jõust. 25.05.2007]

[Lisa 4 Andmevahetuse vorm](#)
[RT I, 29.12.2012, 20- jõust. 01.01.2013]